NAJER FOLKSBLAT
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

פרייז 15 גראשען

זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 105 | Łódź, Środa, 6 maja 1936 | אדרעס: לאדז, פעטריקאווער 21 טעל. 224-71 Adres: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. Skrz. poczt. 1.06 | לאדז, מיטוואך פ׳ אמור י״ד איר תרצ״ו

זאמאשטש אין פלאמען

69 יודישע הייזער אוועק אין פלאמען. — פערברענט די שוהל און בית-המדרש. — 2 מענשען פערברענט געווארען. — 300 פערוואונדעטע

הארצרייסענדע סצענעס אויף די חורבות

זאמאשטש, 4 (ספּ. טעל.)

... האלב 11 א זייגער פריה איז אין הויז ... גרויסען האקמאן, אין דער פארשטאט נא... איינע פון די לאקאטארקעס ארויס פון ... וואוינונג, איבערלאזענדיג אן'אויפגעהייצטע ... איהר אפוועזענהייט איז ארויסגעפאלען ... ברענענדיגער קויל, פון וועלכען ס'האט ... די פאדלאגע, און אין עטליכע מי... איז שוין דער גאנצער בנין געשטאנען ... פלאמען. צוליב'ן שטארקען ווינט האבען זיך ... בליץ-שנעל אריבערגעווארפען פון הויז ... אזוי, אז איידער מ'האט זיך בעוויזען ... זענען שוין עטליכע צעהנדליג הייזער ... גאסען: נמיננא, יארא'וציצא, רעי און ... געשטאנען אין פלאמען. אויפ'ן וועג איז ... פערברענט געווארען די גרויסע אלטע שוהל ... בית המדרש. די ספרי תורות איז געלונגען ... ראטעווען. די גרעסטע צאהל הייזער זענען בע... געווען דורך יודען. אלע פערברענטע גער... זענען יודישע.

... רעטונגס-אקציע פון דיפייערלעשער איז גע... בעשווערט, ווייל די קליינע צאהל פייער... האט נישט געקענט פערהיטען די סמיכיע, ... שפעטער זענען אנגעקומען פייערלעשער פון דער טאנצער געגענד און אויך פון ווייטע שטעט. אין דער רעטונגס-אקציע האבען אויך אנטייל גע-נומען מיליטערישע אפטיילונגען, סקויטען און די שהל-יוגענד.

מיט'ן פייער זענען אוועק 69 הייזער, 400 יו-דישע פאמיליעס, וואס בעטרעפען 2000 נפשות, זענען געבליבען אהן דאך איבער'ן קאפ. די שאהענס ווערען בעדעכענט אויף הונדערט טויזענד זלאטים.

לויט די ערשטע מעלדונגען זענען 5 פערזאן שווער אפגעבריהט געווארען, 4 פון זיי זענען אפּ-געפיהרט געווארען אין שפיטאל, 5 פייערלעשער האבען אויך בעקומען בראנד-וואונדען.

שפעטערדיגע מעלדונגען דערצעהלען, אז מענ-שען זענען פערברענט געווארען אויף טויט. ס'איז מעגליך, אז אין די בנינים, וועלכע ברענען נאך ביז איצט געפינען זיך נאך זקנים, פרויען און קינדער.

די הילף, וועלכע איז ארגאניזירט געווארען דורך דער אובעזפיעטשאלניע און רויטען-קרייץ האבען ערטיילט הילף 300 פערוואונדעטע פון בראנד-וואונדען, 4 א זייטער האט זיך דאס העלישע פייער אנטגעהויבען איינצושטילען.

מיט דער אקציע צו קעמפען געגען די פלאמען האבען אנגעפיהרט: דער אַרטינער סטאראסטא זא-מעטשיק, קאמענדאנט פון דער פאליציי טארנאווו-סקי און דער פייערלעשער - קאמענדאנט פריווער.

די נשרפים זענען דערוויל איינגעארדענט גע-וואהרען אין די מאגאזינען פון דער „באנק גאספאָ-דארסטווא קראיעוועגא". 10 א זייגער אויפדערנאכט ארבייטען נאך די פייערלעשער ביים איינלעשען די שרפה.

אויף די חורבות שפילען זיך אפ הארצרייסענדע סצענעס.

שטעלונג פון ענגלאנד

צו דער פערשפילטער מלחמה אין אביסיניע

לאנדאן, 5 (ספּ. טעל.)

די מארגען-פרעסע טיילט מיט, אז די ענגלישע רעגירונג האט אויף איהר נעכטיגער זיצונג נאך נישט אנגענומען קיין שום בעשלוסען וועגען אבי-סיניען.

„דיילי טעלעגראף" ערקלעהרט, אז די רעגירונג וועט נאך אפהאלטען עטליכע זיצונגען וועגען אי-טאליעניש-אביסינישען קאנפליקט, אזוי אז די רע-גירונג וועט אויף דער מיטוואכדיגער זיצונג פון פארלאמענט נישט קענען אפגעבען קיין ערקלעהרונג וועגען דער דאזיגער פראגע.

די זעלבע צייטונג האלט, אז אביסיניען איז שוין מעהר נישט קיין אונאפהענגיגע מלוכה און וועט דעריבער נישט קענען אנטיילנעהמען אין דער נאהענטסטער זיצונג פון דער פעלקער-ליגע. אין אלגעמיין האלט מען, אז די איטאליענער וועלען נאכ'ן איינעהמען אדיס-אבעבא שאפען א פראָ-וויזארישע רעגירונג, וועלכע וועט שליסען שלום מיט איטאליען. דער קארעספאנדענט האלט, אז אביסיניען וועט ווייטער בלייבען אויטאנאם און דער נייער איטאליעניש-אביסינישער אפמאך וועט זיין לויט'ן מוסטער פון פראנקרייכ'ס פראטעקטאָ-ראט איבער מאראקא. אלס הויך-קאמיסאר איבער אביסיניען וועט בעשטימט ווערען גען. גראציאני. דער מארשאל באדאליא וועט בעקומען דעם טיטול פרינץ פון אדיס-אבעבא.

לאנדאן, 5 (ספּ. טעל.)

ענטפערנדיג אויף אן'אנפראגע אין פארלא-מענט, האט דער פרעמיער באלדווין געזאגט: „די קומענדיגע פאליטיק וועגען איטאליעניש-אביסינישען קאנפליקט איז א פראבלעם, מיט וועלכען די מלו-כות וועלען זיך מוזען פערנעהמען אויף דער נא-העגטסטער סעסיע פון פעלקער-ליגע-ראט. דערווייל קען איך נישט געבען קיין שום אנדערע ערקלעהרונג אין דעם דאזיגען ענין.

צי וועט לעאן בלום

שאפען די נייע פראנצויזישע רעגירונג?

פאריז, 5 (ספּ. טעל.)

די צייטונגען רעדען ווייטער ארום די פא-ליטישע לאגע אין צוזאמענהאנג מיט די וואהלען. „מאטען" פרעגט, וואס פארא שטעלונג כ'וועלען אנ-נעהמען די ראדיקאלע סאציאליסטען, וועלכע האבען געליטען א מפלה. ס'איז וואהרשיינליך, אז די ראדיקאלען וועלען אונטערשטיצען די סאציאליסטען, אבער נישט אנטיילנעהמען אין דער רעגירונג.

„עקא-דע-פארי" ווייזט אן, אז די קאמוניס-טען וועלען בילדען א שטארקען כוח אין נייעם פארלאמענט. די קאמוניסטען וועלען פיהרען א מער-סיגע טאקטיק.

„לע זשורנאל" שטעלט זיך אפ אויף ווירט-שאפטליכע און פינאנציעלע פראבלעמען. אויב דער פאלקס-פראנט וועט פיהרען א פאליטיק, וועלכע וועט בערוהיגען די קאפיטאל-בעזיצער, וועט ער נישט אויספיהרען זיין פראגראם, אין געגענפאל איז א פינאנציעלע קאטאסטראפע אונפערמיידליך.

די „הומאניטע" פערלאנגט, אויסצוארבייטען א פראגראם פון פאלקס-פראנט אויף דער נאהענטס-טער צוזאמענפט.

פאריז, 5 (ספּ. טעל.)

די היינטיגע גאנצע פרעסע ווייזט אן, אז די לאגישע קאנסעקווענץ פון די וואהלען וועט זיין דאס שאפען א רעגירונג פון פאלקס-פראנט. די מער-הייט פון פאלקס-פראנט וועט צעהלען 350 ביז 360 דעפוטאטען. „מאטען" האלט, אז בלום דארף בע-קומען די מיסיע צו שאפען די נייע רעגירונג. נעכ-טען האבען זיך אנגעהויבען קאנפערענצען צווישען סאציאליסטען און קאמוניסטען וועגען רעאליזירען די פאליטישע איינהייט.

פראנקרייך וועט נישט איינפיהרען

קיין דעוויזען-בעגרענצונגען

פאריז, 5 (ספּ. טעל.)

די רעגירונג האט ערקלערט, אז ס'וועלען נישט ארויסגעגעבען ווערען קיין ספעציעלע פעראָרדנונגען וועגען דעוויזען - קאנטראל. די פראנצויזישע באנק האט גענוג רעזערווען, וואס ערלויבט דער רעגירונג מיט צוטרוי צו קוקען אין דער צוקונפט.

ווייטערדיגע שטרייקען און אונרוהען אין שפאניען

פאריז, 5 (ספּ. טעל.)

פון מאדריד מעלדעט מען, די אונרוהען אין שפאניען הערען נישט אויף. אין לאנד געהט אדורך א כוואליע שטרייקען און טעראריסטישע אקטען געגען די רעכטע ארגאניזאציעס.

מאדריד, 5 (ספּ. טעל.)

פון וואלענציא מעלדעט מען, אז אנ'אויטא מיט סאציאליסטישע מאניפעסטאנטען איז אנגעגריפען געווארען דורך פאשיסטען. ס'איז געקומען צו א צו-זאמענשטויס, בעת וועלכען 5 פאשיסטען זענען דער-הרגעט געווארען.

יובילערען שטעלען אפ זייערע ווארשטאטען

צוליב'ן פעהלען פון רויה גאלד

ווארשא, 5 (טעל. אגענטור)

אין צוזאמענהאנג מיט'ן דעקרעט, וועלכער בעגרעניצט דעם האנדעל מיט גאלד, פיהלען די יובילער-ווארשטאטען שטארק דאס פעהלען פון רוי-הען גאלד און האבען ארויסגעשיקט דורכ'ן פער-באנד פון די האנדווערקער-קאמערען א מעמאריאל צו די מאסגעבענדע פאקטארען וועגען רעגולירען די ענינים פון איינקויפען גאלד אויף פראדוקטיווע צוועקען. צוליב'ן פעהלען פון רויהען גאלד האבען עטליכע יובילער-ווארשטאטען אפגעשטעלט די פראָ-דוקציע פון 1 מאי.

אונזער וואָרט

דער חודש אקטאבער געווארען אויס „יחסן"

צו אנטי-יודישע אונרוהען אין די פוילישע הויך-שולען זענען מיר שוין געוואוינט ... זייט יאהרען וועז ביים אנהויב פון שול-יאהר ס'עפּענען זיך די טויערען פון די וויסענשאפטס-טעמפלען, גיט מען צו וויסען דער יודישער יוגענד, וועלכע האט זיך גענוג אויסגעמאטערט אין די מיטעל-שולען, און וועלכע זענען אדורכגעגאנגען אלע מדרגות פון גהינם ביז זיי זענען אריינגעקומען אין דער הויך-שול, אז זיי דארפען זיך צוגרייטען נישט נאר צו קיין גייסטיגע קאמף, נישט צו גייסטיג ארבייטס-גע-יעג אין דער וויסענשאפט, נאר צו א פיזיש פיזישען ברוטאלען קאמף, פון וועלכע די יודען וועלען שטענ-דיג ארויס געניזוקט.

ס'איז געווען א זאך וועגען וועלכע מ'האט אפילו נישט געדארפט טראכטען, אין חודש אקטא-בער זענען פארגעקומען עקסצעסען און געשלעגען געגען די יודישע סטודענטען אויף די הויך-שולען די יודישע סטודענטען, ווי שלעכט זיי האבען נישט געזאלט אפשניידען ביי די דאזיגע קאמפען אין פי-זישען זין, האבען זיי זיך אבער נישט אפגעשוואכען פאר כוליגאנישע שטיק, שטאלץ און ווירדיג אויס-געהאלטען דעם קאמף ביז ס'איז אדורך דער ערשטער אדער צווייטער חודש און די לימודים האבען זיך איינגעשטעלט נארמאל שוין ביז'ן סוף פון שול-יאהר.

איצט איז אבער דער ענין געווארען גאנץ אנ-דערש. די ענדעקישע כוליגאנעס מיט די סטודענטי-שע היטלער האבען נישט געקענט פערגינען דעם חודש אקטאבער, וועלכער איז אזא „יחסן", אז נאר אין משך פון זיין קאדענץ שלאגט מען יודען אויף די אוניווערזיטעטען, נאר האבען אנגעהויבען אי-בערצוחזרן זייערע אנפאלען שוין אין אן'אנדער צייט אויך און ביי יעדער געלעגענהייט.

אט האבען מיר נעכטען געשריבען וועגען נייע בלוטיגע אנפאלען אויף יודען אין דעם פאליטעכני-קום, שוין נישט אין אסיען-חודש אקטאבער, נאר אין פריהלינגס-חודש מאי.

דער „ארענדאיזיק" שרייבט, אז דאס האבען די יודען בעקומען א לעקציע פאר'ן 1-טען מאי. דאס איז אבער די יודען סטודענטען נישט קיין אונ-טערשיד, איצט וועט מען געוויס שלאגען ביי וואס פארא געלעגענהייט עס זאל זיך נאר נישט אונטער-רוקען.

ס'איז דערפרעהענד וואס אלע מעלדונגען רע-דען וועגען אנ'ענערגישען ווידערשטאנד, אין וועל-כען ס'האבען אויך אנטיילגענומען נישט יודישע סטודענטען.

ד.

טאָג - טעגליך

... מארגען פון דער פראנ-צויזישער פאליטיק

... נאכ'ן גרויסען זיג פון די סאציאליסטען ... קאמוניסטען אין פראנקרייך, האט זיך דאס לאנד ... און אויך די גאנצע וועלט געשטעלט 2 פראַ-... 1) וואס האט דערפיהרט צו דעם דאזיגען זיג ... 2) וואס פארא פאלגען וועט דער זיג האבען.

... דער זיג איז קודם-כל געקומען צוליב דער ... פון פאשיזם, די אלטע וואהל-לאזונג „פער... דעם וועג דער רעאקציע" איז אקטואליזירט ... אין אנבליק פון דער ענטוויקלונג פון ... פראנקרייך" און אונטער'ן איינדרוק ווי אזוי עס ... זיך די בעציהונגען אין דייטשלאנד און ... האבען די פראנצויזישע מאסען געשטעלט ... געגען די פאשיסטישע טענדענצען.

... איז די לאזונג פון פאלקס-פראנט, פון ... אחדות און איינהייט געווארען זעהר ... גאנץ בעזונדערס נאכ'ן ראטיפיצירען דעם ... סאוויעטישען אפמאך.

... וואס וועט זיין ווייטער: טעארעטיש ווע-... מעהרהייט אין נייעם פארלאמענט בילדען די ... סאציאליסטישע און קאמוניסטישע דעפוטאטען ... ראדיקאלען, אויף דער דאזיגער מעהרהייט ... שטיצען די רעגירונג פון פאלקס-פראנט, ... ראדיקאלען זענען אבער בלויז 80 אנהענגער ... פאלקס-פראנט און 35 זענען געגנער פון איהם, ... דעם זענען מעגליך קליינע ענדערונגען אין ... מעהרהייט.

די לייטענדע ראל וועט צופאלען די סאציאלי... און די צייטונגען מעלדען טאקע, אז דער סאצ... ...שער אנפיהרער לעאן בלום וועט בעקומען די ... צו שאפען די רעגירונג פון פאלקס-פראנט.

די „הומאניטע" רופט אבער, אז צוערשט דארף ... שאפען דעם בשותפותדיגען פראגראם און דאס ... נישט אזא לייכטע זאך, ס'איז געווען לייכטער ... צוזאמענצוארבייטען ביי די וואהלען, ס'איז אבער ... צו שאפען א פראגראם, לויט וועלכען ... רעגירען מיט דעם קאפיטאליסטישען פראנק ...

די שוועריקייטען ווערען שוין בכיוון געשטעלט, די קאפיטאליסטישע בערזע רעאגירט אויפ'ן זיג פון די לינקע מיט ווארפען דעם קורס פון פאפירען און ... אפילו ווארפען דעם פראנק אויך.

די נייע מאכט-האבער וועלען אין דער ערשטער ריה מוזען בעקעמפען די דאזיגע געשטעלטע שווע-ריקייטען.

ל.

„אביסיניע געהער צו איטאליע“

מוסאליני׳ס גרויסע רעדע נאכן איינמארש פון איטאליענ. מיליטער אין אדיס־אבעבא

דער נעגוס אויפ׳ן וועג קיין חיפה. — ווייטערדיגער רויב און מארד פון באנדיטען. — העלדישקייט פון א לאדזער יוד אין אדיס־אבעבא

לאנדאן, 5 (ספ. טעל.)

דער ענגלישער קרייצער „ענטערפרייס“, אויף וועלכען ס׳פאהרט דער נעגוס, מיט דער קייזערין און זייערע קינדער, וועט קומען קיין חיפה שוין פרייטאג. „ענטערפרייס“ איז די שנעלסטע ענגלישע שיף.

לאנדאן, 5 (ספ. טעל.)

„ניו־קראניקל“ מעלדעט, אז דער קייזער היילע סעלאסיע וועט איבערלאזען די משפחה אין ירושלים, און ער, צוזאמען מיט זיין יונגסטען זוהן וועט אפפאהרען קיין לאנדאן. דער יונגער פרינץ וועט בלייבען שטודירען אין לאנדאן און דער קייזער אליין וועט פאהרען קיין זשענעווע, וואו ער וויל פערזענליך פערטיידיגען די אביסינישע פראגע אויפ׳ן פארום פון דער פעלקער־ליגע.

לאנדאן, 5 (ספ. טעל.)

לויט ידיעות, וועלכע זענען נעכטען ביינאכט בעקומען געווארען פון אדיס־אבעבא, דורך דזשיבוטי, איז די לאגע פון די אייראפעער, וועלכע געפינען זיך אין פערשידענע געזאנדשאפטען, זעהר א בעדראהטע. די שטאט איז נאך בעהערשט פון באנדעס מארודערען. גאנץ בעזונדערס איז בעלאגערט די אמעריקאנער געזאנדשאפט. די לאגע פון די בעלאגערטע איז אין א געוויסען מאמענט אזוי געווען דראהענד, אז דער אמעריקאנער געזאנדטער האט זיך געמוזט ווענדען נאך הילף צו דער ענגלישער געזאנדשאפט. אינדערפריה האט זיך די לאגע אביסעל פערבעסערט.

אין דער פראנצויזישער געזאנדשאפט געפינען זיך איבער 2000 אייראפעער. די אויטאס פון דער פראנצויזישער און ענגלישער געזאנדשאפטען זענען נעכטען ארומגעפאהרען איבער דער שטאט, מיטנעהמענדיג די אייראפעער, וועלכע האבען נישט בעוויזען זיך צו בעהאלטען אין קיין זיכער ארט.

ניו־יארק, 5 (ספ. טעל.)

פון וואשינגטאן מעלדעט מען, אז צוליב דער געפעהרליכער לאגע, אין וועלכער ס׳געפינען זיך די מיטגלידער פון דער אמעריקאנער געזאנדשאפט אין אדיס־אבעבא, האט דער אויסערן־מיניסטער הול ארויסגעשיקט א דעפעשע צום געזאנדטען, אז ער זאל זיך אריבערציהען אין דער ענגלישער געזאנדשאפט. דער געזאנדטער האט היינט האלב 6 אינדערפריה געענטפערט מיט פאלגענדער דעפעשע: „לויט אונזער איבערצייגונג, דארף מען נישט פערלאזען דעם בנין פון דער געזאנדשאפט. מיר האבען נישט בעוויזען צו פערבינדען קיין קאנטאקט מיט דער ענגלישער געזאנדשאפט. די לעצטע נאכט איז אין אדיס־אבעבא אדורך פולשטענדיג רוהיג“.

לאנדאן, 5 (ספ. טעל.)

די ענגלישע געזאנדשאפט אין אדיס־אבעבא, האט ארויסגעשיקט צו דער בעלאגערטער אמעריקאנער געזאנדשאפט אנ׳אפטיילונג הינדוסען.

אויך די טערקישע געזאנדשאפט איז בעלאגערט דורך באנדיטען. וועלכע זענען בעוואפענט מיט פולעמיאטען. בעת דער שיסעריי זענען פינף פערזאן אין דער געזאנדשאפט דערהרגעט געווארען.

די שטאט איז איצט אין דער האנד פון ווילדען שבט גאלא. די אביסינישע באנק איז אבער ביז איצט נאך נישט בעהערשט געווארען דורך די באנדיטען. די בעאמטע שיצען דעם צוגאנג

לאנדאן, 5 (ספ. טעל.)

פון אדען מעלדעט מען, אז 2 ענגלישע טארפעדא־שיפען זענען אפגעשוואומען קיין דזשיבוטי מיט אנ׳אפטיילונג ענגלישע זעלנער, וועלכע זענען בעשטימט קיין אדיס־אבעבא.

לאנדאן, 5 (ספ. טעל.)

פון דזשיבוטי מעלדעט מען, אז דער אנפיהרער פון דער אביסינישער דרום־ארמעע ראס נאסיבו, איז אנגעקומען אויף דער פראנצויזישער טעריטאריע צוזאמען מיט איהם איז אויך געקומען דער טערקישער בעל־יועץ פון דער אביסינישער מיליטער־אנפיהרונג וועהיב־פאשא.

ירושלים, 5 (ספ. טעל.)

דער אביסינישער קאנסול אין פאלעסטינא איז היינט ארויסגעפאהרען קיין פארט־סאאיד, כדי צו בעגריסען דעם אביסינישען קייזער און איהם ברענגען קיין חיפה.

בערלין, 5 (ספ. טעל.)

דאס דייטשע אינפארמאציע־ביורא טיילט מיט פון אדיס־אבעבא, אז די הויפט־ראל ביים ברענגען הילף די בעדראהטע אייראפעער דורך די אביסינישע באנדעס, האט געשפילט דער פוילישער בירגער נאדעל (א לאדזער יוד). ער האט דינסטאג אפגעראטעוועט דעם פארשטעהער פון אינטערנאציאנאלען רויטען־קרייץ ד״ר זשונא פון זשענעווע און דעם פראנצויזישען זשורנאליסט זאמער.

רוים, 5 (ספ. טעל.)

אפיציעל ווערט געמאלדען וועגען איינמארש פון איטאליענישען מיליטער קיין אדיס־אבעבא.

אין רוים קומען פאר גרויסע פייערליכקייטען. אין אוונד האבען זיך פערזאמעלט הונדערטער טויזענדער מענשען. פאר וועלכע מוסאליני האט געהאלטען א גרויסע רעדע, אין וועלכער ער האט געזאגט: „דער מארשאל באדאליא טעלעגראפירט, אז היינט 4 א זייגער האט ער צוזאמען מיט זיין זיגרייכען מיליטער איינמארשירט קיין אדיס־אבעבא

איך ערקלעהר — האט ווייטער מוסאליני געזאגט, דעם איטאליענישען פאלק און דער גאנצער וועלט, אז די מלחמה איז פערענדיגט. אביסיניען איז פון היינט אן איטאליעניש, און געהער צו איטאליען פאקטיש און יורידיש. מיט׳ן אביסינישען פאלק איז דער שלום שוין געשלאסען געווארען. די רוי־בערישע רעגירונג פון געיו. קייזער איז פערטריבען געווארען. קיין שום כוח אין דער וועלט וועט שוין נישט קענען ענדערען דעם דאזיגען פאקט. איך האב צוגעזאגט, אז די מלחמה אין אפריקא וועט נישט פערוואנדעלט ווערען אין קיין אייראפעאישען קריג און האב מיין ווארט געהאלטען.“

לאנדאן, 5 (ספ. טעל.)

אין אנ׳אינטערוויאו מיט׳ן קארעספאנדענט פון „דיילי מייל“, האט מוסאליני ערקלערט: די איטאליענער שטרעבען נישט צו קיין שום פטר אפע רישקייט אין עגיפטען און האבען נישט קיין שום אינטערעסען אין סודאן און אין פאלעסטינא. איך גיב מיין ווארט, אז די איטאליענער האבען מעהר נישט קיין קאלאניאלע אמביציעס. נאכ׳ן זיג אין אביסיניען געהער איטאליען צו די צופר־דענע מלוכות.

אידען וועט פיהרען דעם פארזיץ

אויף דער סעסיע פון פעלקער־ליגע־ראט

לאנדאן, 5 (ספ. טעל.)

„רייטער“ מעלדעט אפיציעל, אז אלע קלאגען וועגען דעם, אז אידען וועט נישט פיהרען דעם פארזיץ אויף דער נאהענטסטער זיצונג פון פעלקער־ליגע־ראט, וועלכע קומט פאר קומענדיגען מאנטאג, שטימען נישט מיט דער ווירקליכקייט.

זיצונג פון די ציוניסטישע צענטראל־קאמיטעטן

מיט׳ן אנטייל פון דר. נחום גאלדמאן

ווארשא, 5 (ספ. טעלעפאניש)

דא איז פארגעקומען א זיצונג פון די צענטראל־קאמיטעטען פון אלע ציוניסטישע ריכטונגען מיט דער בעטייליגונג פון פארשטעהער פון דער יודישער אגענץ ביי דער פעלקער־ליגע ד״ר נחום גאלדמאן.

ד״ר גאלדמאן האט געהאלטען א גרויסע רעדע וועגען דער איצטיגער לאגע אין ארץ ישראל.

דאן האבען גערעדט די פארשטעהער פון די צענטראל־קאמיטעטען. ס׳איז בעשלאסען געווארען צו שאפען א פאליטישע קאמיסיע פון פארשטעהער פון אלע צענטראל־קאמיטעטען, וועלכע וועט שטעהן אין קאנטאקט מיט דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע.

האלב מיליאן זל. פון דער אינוועסטיציע־ציהונג

האט נעכטען געוואונען א לאדזער באהן־ארבייטער

נעכטען איז פארגעקומען די ציהונג פון דער אינוועסטיציע־הלואה. דאס גרעסטע געווינס אין דער הויך פון א האלב מיליאן זל. געהער צו א לאדזער באהן־ארבייטער, קאזלאווסקי.

קאזלאווסקי ארבייט אלס געוועהנליכער ארבייטער אויף דער פאבריקס־באהן. דאס באהן־מיניסטעריום האט היינט אנגעקלינגען, פון ווארשא, אז קאזלאווסקי זאל באלד ארויספאהרען אפנעהמען דאס געלד. דער נייער מיליאנער איז 50 יאהר אלט ער פערדינט איצט 120 זלאטיס א חודש, פון וואס ער האלט אויס זיין פאמיליע.

ציהונג פון דער פרעמירטער אינוועסטיציע־הלואה

ווארשא, 5 (טעלעפאניש) היינט איז ... בעקומען די ציהונג פון דער אינוועסטיציע־הלואה ... ביי דער ערשטער ציהונג זענען געפאלען ... נענדע געווינסטען:

500.000 זל.	סעריע 2222	אבליגאציע ...
125.000 זל.	סעריע 17206	אבליגאציע ...
50.000 זל.	סעריע 6904	אבליגאציע ...
„	סעריע 4245	אבליגאציע ...
25.000 זל.	סעריע 7457	אבליגאציע ...
„	סעריע 22438	אבליג. 42

אפגעפאהרען 450 חלוצים קיין ארץ־ישראל

די קאפיטאליסטען האבען געמוזט אפלעגען די רייזע

ווארשא, 5 (טעלעפאניש) היינט זענען ... אפגעפאהרען קיין ארץ ישראל 450 חלוצישע ע... זיי האבען בעקומען ערלויבנישען ארויסצופיהר... געלד. דאגעגען האבען די קאפיטאליסטען געמ... אפלעגען די רייזע, ווייל זיי האבען נאך ני... בעקומען די ערלויבניש מיטצופיהרען מיט זיך געל...

ד״ר סטיפען וויז קומט קיין ווארשא

ווארשא, 5 (טעלעפאניש) קיין ווארש... קומט די נאהענטסטע טעג דער בעקאנטער ... ניסטישער פיהרער פון אמעריקא ראבינער ד... סטיווען וויז.

עודף אין מלוכה־בודזשעט

פאר׳ן חודש אפריל

ווארשא, 5 (טעלעפאניש) דער דירעקט... פון קאבינעט פון פינאנץ־מיניסטעריום ראקאוו... האט היינט ערקלערט, אז דער מלוכה־בודזש... פאר׳ן חודש אפריל האט זיך פערענדיגט מיט ... עודף. הוצאות זענען געווען 175 מיליאן זלאטי... דאגעגען הכנסות 175 מיליאן 450 טויזענד זלאטי...

אויספלוג קיין עסטרייך

דעם 14 — 19־טען מאי

פאר 165 זל.

איינשרייבונגען ביז׳ן 12. מאי

נעהמט־אן

„ארביס“

פיעטריקאווער 18 און 65

טעל. 249-40 און 101-01.

Dr. SCHWEIG

Zawadzka 6

POWRÓCIŁ.

Dr. REICHER

פאלודניאווא 28. טעל. 120-93

ספעציאליסט

פאר מענער - שוועכע - בעהאנדלונג

מעטאדע בעראטונגען פון פסיכא - אנאליזען

נעמט אן פון 8—11 פון 5—8 אוונד.

זונטאג און חגאות פון 9—1

זומער־מאדע־רעוויע

אויף דער ערשטער גרויסער ווארשאווער

וועלכע קומט פאר זונטאג, דעם 10 מאי ד. י. 12 א זייגער בייטאג אין זאל פילהארמאניע וועלען די לאדזער ז׳אמען בעוואונדערן די נייעסטע

שיך־מאדעלען

פון דער גוט־בעקאנטער פירמע

A. Ogórek, 11 Łódź, Zawadzka 11

tel. 202-86

Dr. med. Druebin

נעהמט אן געבורטען און גינעקאלאגישע אפעראציעס אין זיין פריוואטער „SANTE“

שערפיען 17, טעל. ...10 6-טער

Dr. med. Nadel

ספעציאליסט פון עקושעריע־ און פרויען־קראנקהייטען

אנדזשעיא 4, טעל. ...20

נעמט אן פון 10—12 און פון 5—7

Dr. med. ŻADZIEWICZ

ספעציאליסט פאר אויערן, נאז, האלז און קעהלקאפף־קראנקהייטען

...rkowska 64, tel. 125-26.

נעמט אן פון 5—8 אוונט.

אכטונג

ביער־האלע־בעזיצער!

דערמיט מאכען מיר בעקאנט, אז היינט מיטוואך, דעם 6־טען מאי ד. י. 5 א זייגער נאכמ. צום ערשטען טערמין און 7 אוונד צום צווייטען טערמין גילטיג ביי יעדער צאהל מיטגלידער קומט פאר אין בערלינער זאל, זאכאדניא 26

די יעהרליכע

גענעראל־פערזאמלונג

צו וועלכע אלע מיטגלידער ווערען געבעטען פינקטליך און צאהלרייך צו ערשיינען.

די פערוואלטונג.

CUKIERNIA

„ZRÓDŁO“

PRZEJAZD 1, tel. 209-87 i 133-72

עמפפעהלט

אויסגעצייכענטע לאדעס

צוזאמען מיט סאדא־וואסער און וואפלעס א פארציע 35 גר.

יארסקע אוועבדרויטעז

פון 4 גענג צו 1 זל.

בעקאנטמאכונג.

היינט, מיטוואך, דעם 6 ד. ח. 6 א זייגער אוונד קומט פאר די ערעפנונג פון

זשאנדצע־פעראיין

אין א ניי לאקאל אויף פיעטריקאווער 45, טעל. 154-00

ביים פעראיין געפינט זיך א קלוב מיט פערשידענע געזעלשאפטליכע שפילען. אלע מיטגלידער ווערען געבעטען צו קומען.

די פערוואלטונג.

פ. ס. דער בופעט ביים פעראיין וועט זיין פערזעהען מיט פערשידענע מאכלים אונטער דער אויפזיכט פון ה׳ נייפעלד.

כעם ש־באקטעריאלאגישער לאבאראטאריום

פ. שאץ, לאדז

פיעטריקאווער 37

פיהרט אויס זאמטל. ערצטליכע אנאליזען.

Dr. med. Oskar Tuch

אינערליכע און קינדער־קראנקהייטען

העליאטעראפיע

11. ליסטאפאד 22, טעל. 138-05.

נעהמט אן פון 4 ביז 6 נאכמ.

Dr. med. M. TAUBENHAUS

צוריקגעקעהרט

ספעציאליסט

פאר אקושעריע און פרויען־קראנקהייטען

פערהיטונג געגען שוואנגערשאפט

זגערזשער 11, טעלעפאן 246-09.

נעמט אן פון 8—9 פריה און פון 4—8 אוו.

Dr. Wajnberg

צוריקגעקעהרט

ספעציאליסט פאר לונגען, הארץ און סקלעראז קראנקהייטען

פיעטריקאווער 145

טעל. 126-02.

נעמט אן פון 9-10 פריה, 3-5, 8-9 אוו.

…ידישער איינהייטליכער פראַנט אין א״י

וועד הלאומי פערשטענדיגט זיך מיט די רעוויזיאָניסטען

…ער אראַבישער טעראָר הערט נישט אויף

…ירושלים, 5 (יט״א טעלעגראַפיש)
…גוט־אינפאָרמירטע קוועלען טיילט מען … יט״א אַז אויף דער פּערטרויליכער פּער־… פון וועד־הלאומי, וואָס איז גערופען גע־… אויף היינט, זעט בעהאַנדעלט ווערען דער … וועגען אַ פערשטענדיגונג מיט די רעוויז… כדי דער איינהייטליכער פראָנט אין א״י … א פולשטענדיגער. אין דער קאָנפערענץ … אויך בעטייליגען פּראָפ. חיים ווייצמאַן.

…טע קאָנפערענץ אין ירושלים …ען דער געשאַפענער לאַגע.

…ירושלים, 5 (יט״א טעלעגראַפיש)
… וועד הלאומי האָט אָפּגעהאַלטען אַ קאָנ־… מיט פערטרעטער פון דער עקזעקוטיווע … אַגענץ און פאָרשטעהער פון יודישע קער־…, וועגען דער געשאַפענער יודישער לאַגע … ארץ־ישראל.

…שלאָגען אַ יודישען סוחר.

…ירושלים, 5 (יט״א טעלעגראַפיש)
… יודישער סוחר בנציון צילקער, בעת ער … פּרובט עפענען זיין געשעפט אין דער אַלט־…, וענען איהם בעפאַלען אַראַבער און איהם … פערוואונדעט.

…הויך־קאָמיסאַר פאָדערט פון די אַראַ־ …נער אָפּצושטעלן די טעראָר־אַקציע.

…ירושלים, 5 (יט״א טעלעגראַפיש)
… הויך־קאָמיסאַר האָט אויפגענומען אַן … אַראַבישע דעלעגאַציע, וועלכע דער קאָמיסאַר האָט … אָנצונעמען די שאַרפסטע מיטלען אויב … וועלען נישט אָפּשטעלען די טעראָר־אַקציע.

… אין כפר יהושע האָבען אַראַבער געשאָסען … אַ יודישען שומר און איהם שווער פערוואונדעט. … נישט ווייט פון טול כרם איז אַ צוג אַראָפּ … פון די רעלסען. אין גליל התחתון איז פעראורזאַכט … אַ וואַסער־מאַנגעל, צוליב וואָס ס׳האָט … אָפּגעשטעלט ווערען די פעלד־אַרבייט.

* * *

…ירושלים, 5 (יט״א טעלעגראַפיש)
… היינט האָט די פּאָליציי אַרעסטירט נאָך צוויי … אַראַבישע פיהרער, וועלכע האָבען אונטערגעשריבען … אַ אויפרוף צו די אַראַבער, זיי זאָלען נישט צאָהלען … שטייערן.

ערשטע שטראָפען אין צוזאַמענהאַנג מיט די געשעהענישן בעת חזנס לויה

תל־אביב, 5 (יט״א טעלעגראַפיש)
אין צוזאַמענהאַנג מיט דער דעמאָנסטראַציע בעת חזנ׳ס לויה, זענען פערמשפּט געוואָרען: ראַמ־קאַץ — אויף 1 יאָהר תפיסה, 4 צו 5 חדשים און די איבריגע פון 1 ביז 3 חדשים תפיסה. איינער פון די בעשולדיגטע, יצחקי, וועלכער איז געקומען קיין א״י „אומלעגאַל", איז אויך פערמשפּט געוואָרען אויף דעפּאָרטאַציע.

ווייטערדיגער אַראַבישער טעראָר.

ירושלים, 5 (יט״א טעלעגראַפיש)
מאָנטאָג ביינאַכט האָבען אַראַבישע טעראָריסטען אונטערגעצונדען תבואה אין כפר ברוך. אין עמק יזרעאל איז אָפּגעברענט געוואָרען 600 דונאַם באָדען.

ירושלים, 5 (יט״א טעלעגראַפיש)
פון צוג, וואָס איז געגאַנגען פון יפו, האָבען אַראַבער געשאָסען און פערוואונדעט די פרוי פון אַ יודישען רעלסען־וועקסלער, לאה פּערלמאַן. איהר צושטאַנד איז אַ שווערער.

* * *

ירושלים, 5 (יט״א טעלעגראַפיש)
אין משך פון די לעצטע 24 שעה זענען אונ־טערגעצינדען געוואָרען אין דער קאָלאָניע רמת דוד און כפר ברוך 975 דונאַם באָדען. ס׳זענען אויך אויסגעריסען געוואָרען 400 בוימער.

2 שטאָקיגע אויטאָבוסן אין תל-אביב

תל־אביב, 5 (יט״א טעלעגראַפיש)
אויף די גאַסען פון תל־אביב האָבען היינט אָנגעהויבען קורסירען 2־שטאָקיגע אויטאָבוסען, וואָס וועלען אריינגעהמען 60 פּאַסאַזשירען. דערמיט וועט בעדייטענד פערלייכטערט ווערען די קאָמוני־קאַציע פון דער שטאָט.

קאָלעקטיווער שטראָף אויף אַראַבער

ירושלים, 5 (יט״א טעלעגראַפיש)
אָפיציעל ווערט געמאָלדען, אַז מאָנטאָג איז אַרויפגעלעגט געוואָרען אַ קאָלעקטיווע שטראָף אויף אַן׳אַראַבישען דאָרף פון וועלכען די איינוואוינער האָבען געשטערט די בעוועגונג פון יודישע אויטאָבוסען.

דער מופטי אַגיטירט ווייטער פאַרן שטרייק.

ירושלים, 5 (יט״א טעלעגראַפיש)
די היינטיגע אַראַבישע פרעסע טיילט מיט, אַז דער ירושלים׳ער הויפּט־מופטי מאַכט בעמיהונגען צו ווירקען אויף די פּאַטריאַרכען פון קריסטליכע געמיינדען אין א״י, זיי זאָלען משפיע זיין אויף זייערע געמיינדעס, זיי זאָלען צושטעהן צום אַראַבישען גענעראַל־שטרייק.

אַרעסטירט אַן׳אַראַבישען פיהרער.

ירושלים, 5 (יט״א טעלעגראַפיש)
היינט איז אַרעסטירט געוואָרען איינער פון די אַראַבישע פיהרער.

בעת מ׳האָט דעם אַרעסטירטען געפיהרט אין דער פּאָליציי, האָט אַ המון אַראַבער איהם געוואָלט אָפּשלאָגען פון דער פּאָליציי מיט געוואַלד. 20 פּאָליציאַנטען האָבען דעם המון צעטריבען.

* * *

ירושלים, 5 (יט״א טעלעגראַפיש)
דער הויך־קאָמיסאַר האָט אָפּגעהאַלטען אַ צווייטע קאָנפערענץ מיט אַראַבישע פיהרער. וועלכע דער הויך־קאָמיסאַר האָט געמאַכט פּאָרשלאָגען וועגען ליקווידירען דעם שטרייק.

די פיהרער האָבען אָפּגעהאַלטען אַ ספּעציעלע קאָנפערענץ, די רעזולטאַטען זענען נישט בעוואוסט.

קאמוניקאט.

דערמיט ווערט בעקאַנט געמאַכט, אז דאָס פערזוכען צו פערקויפען ביר־עקסטראַקטען פון נישט עקזיסטירענדע פירמען און אויך פון עהנליכע אומלעגאַלע אויס־ארבייטונגען, האָט נישט קיין שום שייכות מיט׳ן בעקאַנטען ביר־עקסטראַקט פון דער פירמע

„Aromat z murzynką"

וואָס האָט אַ דערלויבניש צו פאבריצירען און צו פערקויפען לויט׳ן
Nr. Z. H. 21/XXI 3/6 z dnia 14/XI–1933.

איינגעפאלען א טעאטער און א הויז

9 מענשען דערהרגעט געווארען

רוים, 5 (ספּ. טעל.)
צוליב די גרויסע רעגענס איז אונטערגע־שווענקט געוואָרען דער פונדאַמענט פון דעם אַל־טען רוימישען טעאַטער אין וועראָנאַ. דאָס טעאַטער איז אַרויפגעפאַלען אויף אַ 3־שטאָקיגען הויז, וועלכעס איז אויך איינגעפאַלען. 9 פּערזאָן זענען דער־הרגעט געוואָרען.

מען בעפרייט אוקראאינער פון די טורמעס

לעמבערג, 5 (טעלעפאָניש)
די מאַכט בעפרייט איצט פאַר׳ן טערמין אַ ריי פערמשפּטע אוקראַאינער. פון פערשידענע טור־מעס אין פּוילען זענען בעפרייט געוואָרען אַזעלכע אוקראַאינישע אַרעסטאַנטען, וועלכע זענען דורך די געריכטען פערמשפּט געוואָרען צו 12 און 15 יאָהר טורמע.

קינא „MIRAŻ" 11 ליסטאָפּאדא 16.

הײַנט

פייערליכע פּרעמיערע!

פון ערשטען יודישען פילם, פּראָדוצירט אין פּוילען פון דער יוד. פילם-געז. „כנור"

„על חטא"

מאָנומענטאַלער פילם פון יודישען לעבען, געשטיצט אויף אַן׳אמת׳ער פּאַסירונג.

סצענאַר: י. מ. ניימאַן | רעזשי: אלעקסאנדער מארטען | אלגעמיינע ליטונג און קאָנסטרוקציע: ש. דזשיגאַן און י. שומאכער

פּראָד. ליטונג: ש. גאַסקינד און י. וו. טענענבוים ● דעקאָראַציעס און קינסטל. אויפזיכט: יאַנקעל אדלער

מוזיק: העניעך קאָן אויפנאַהמען: סט. ליפּינסקי טעכנ. ליטונג: י. באַק און פארבערט

אין פילם טרעטען אויף די גרעסטע יודישע בינע־קינסטלער:

רחל האלצער, אברהם מארעווסקי, ש. דזשיגאַן, י. שומאַכער.
קורט קאַטש, קלארא סעגאלאוויטש, ח. בוזגאַן, רות טורקאוו,
מאקס ברין, הערבערט שערצער און אנד.

די אקציע קומט פאר אין די יאהרען 1915/16 אין דער צייט פון וועלט-קריג און אין דער געגענווארט.

אויף די סעאַנסען 6 און 8 אווענד וועלען אנוועזענד זיין דער סצענאַריסט, רעזשיסער און די ארטיסטען.

דער נצחון פון פאלקס־פראנט אין פראנקרייך

פערשטארקט די אנטי־פאשיסטישע און אנטי־היטלעריסטישע טענדענצן

דער רעזולטאט פון די פארלאמענט וואהלען אין פראנקרייך איז פאר קיינעם נישט געווען קיין איבער־ראשונג. מען האט פון פאראויס געוואוסט אז דער פאלקס־פראנט וועט אפהאלטען א נצחון. מען האט נאר נישט פארגעזעהן אז דער נצחון וועט זיין אזא גרויסער און וועט איבערשטייגען אפילו די אפטימי־סטישע ערווארטונגען.

ווי אזוי אבער עס וועלען זיך אנטוויקלען ווייטער די געשעהענישען נאך דעם נצחון פון פאלקס־פראנט אין פראנקרייך לאזט זיך דערווייל נישט פאראויסזעהן, ווייל הגם די שטארק־סטע גרופע אין נייעם פראנצויזישען פארלאמענט וועלען זיין די סאציאליסטען בלייבען אלץ נאך ווייטער די ראדיקאלען דאס צינגעל אויף דער וואג־שאל און פון זייער שטעלונג וועט זיין אפהענגיג וואס פאר א רעגירונג עס וועט קומען איצט אין פראנקרייך צו דער מאכט.

אין א קארעספאנדענץ פון פאריז שרייבט דער „א.ק.צ." וועגען דער דאזיגער פראגע פאלגענדעס:

„א גרויסען ערפאלג פון לינקען פראנט וועלכער האט בעקומען אין נייעם פארלאמענט 377 מאנדא־טען געגען 238 מאנדאטען פון רעכטס און צענטר רום, ווייזט ארויס די פערעפנטליכונג פון ענדגילטי־גען רעזולטאט פון די וואהלען. צום ערשטען מאל אין דער געשיכטע פון דער דריטער רעפובליק טרע־טען די סאציאליסטען ארויס אלס די שטארקסטע פארטיי אין פארלאמענט, צום ערשטען מאל וועלען אויך די קאמוניסטען שפילען א ראלע פון איינע פון די פינף פראנצויזישע הויפט־פארטייען.

דער דריטער פערהינדעטער אין פאלקס־פראנט — די ראדיקאלען פון העריא און דאלאדיע האבען פון די וואהלען פערלוירען. די ראדיקאלען וואס האבען זייט 40 יאהר געהאט די גרעסטע מעהרהייט אין פאר־לאמענט געהען איצט ארונטער אויפן צווייטען ארט. פונקט אזוי ווי די ראדיקאלען האבען אויך טעלי־טען א מפלה אלע אנדערע צענטרום פארטייען זייער רעפרעזענטאנץ איז פון 173 מאנדאטען אין ביזאיצ־טיגען פארלאמענט געפאלען אויף 137.

די רעכטע דאזיגע האבען צו פערצייכענען א גע וויסען ערפאלג. די אוניע פון די דעמאקראטישע רע־פובליקאנער האבען 14 מאנדאטען. קאנסערוואטיווען 6. אבער דאס פערשטעהט זיך שפילט קיין שום ראלע לגבי דעם קאלאסאלען נצחון פון די עקסט לינקע. עס דארף נאך בעטאנט ווערען אז די רעכטע האבען פערלוירען איינציגע פון זייערע אנפיהרענדע פערזענ־ליכקייטען. דערונטער פראנקלין בואן, זשאן קאי, דער בעקאנטער פארקעמפער פאר א פראנצויזיש־דייטשער דערנעהענטערונג, געוועזענער קריגס־מיניסטער פוטקאוניק פאברי א. אנדערע.

אבער די מעהרהייט פון 139 דעפוטאטען, וואס דער פאלקס־פראנט האט בעקומען לויט אבער נאך נישט דאס פראבלעם פון דער קומענדיגער מעהרהייט אין פארלאמענט.

א גענויער אנאליז פון די וואהל־רעזולטאטען, בעווייזט אז אין נייעם פראנצויזישען פארלאמענט וועלען זיך מעהר ווענינער אקעגנשטעהען צוויי גלייכע בלאקען. פון איין זייט די ווסטע לינקע, פון דער אנדערער זייט די רעכטע און צענטרום צווישען וועלכע דאס צינגעל ביים וואגשאל וועלען זיין די ראדיקאלען.

דער ערשטער בלאק בעשטעהט פון קאמוניסטען, אונאפהענגיגע קאמוניסטען, סאציאליסטען און סא־ציאליסטישע אוניע — צוזאמען 262 דעפוטאטען, דער צווייטער רעכטס־צענטרום בלאק (קאנסערוואטי־טען, רעפובליקאנישע אוניע, דעמאקראטען, פאלקס־דעמאקראטען ווי אויך אונאפהענגיגע ראדיקאלען, און רעפובליקאנער פון לינקס) האבען 238 דעפוטא־טען. די ראדיקאלען האבען 115 דעפוטאטען, אזוי אז אפהענגיג פון זייערע שטימען קען פראנקרייך האַ־בען אין משך פון די נאהענטסטע 4 יאהר א רעגירונג פון פאלקס־פראנט, אדער פון דער נאציאנאלער אוניע איינשליסענדיג די עקסטרעמסטע ביז צו די ראדיקא־לען איינשליסליך.

הערווייל פארערט די לאגע אז עס זאל געשאפען ווערען א רעגירונג, וואס זאל זיך שטיצען אויפן פאלקס־פראנט, וואס איז ארויס אלס זיגער בעת די וואהלען. דער נייער פארלאמענט קומט זיך צוזאמען ערשט אין די ערשטע טעג פון חודש יוני. ביז צו יע־נער צייט קען סארא'ס רעגירונג בלייבען ביי דער מאכט.

דער פרעזידענט פון דער רעפובליק וועט פארלע־[illegible]

נען לעאָ בלומען אלס שעף פון דער פארטיי וואס האט בעת די וואהלען בעקומען די גרעסטע צאהל דעפו־טאטען, צו שאפען א קאבינעט. אויב די סאציאליס־טען וועלען די מיסיע נישט אננעהמען וועט די ראלע אנצופיהרען מיטן קאבינעט מסתמא צופאלען דא־לאדיען אלס איינעם פון די הויפט־אנפיהרער פון פאלקס־פראנט.

די לינקע נעהמען אבער איבער די מאכט אין זעקסטען יאהר פון ווירטשאפטליכען קריזיס און אין א צייט ווען די מלוכה האט אויסגעשעפט די אינער־ליכע קרעדיטען און איז געצוואונגען צו בארגען אין אויסלאנד. די קומענדיגע רעגירונג וועט נויטיג האָ־בען נאך מעהר געלד ווייל דער פאלקס־פראנט האט אנגעקינדיגט תיכף אנצוהייבען גרויסע און קאסט־שפיליגע עפענטליכע ארבייטען. ווער וועט פינאנסי־רען די דאזיגע הוצאות? אפשר די פראנצויזישע באנק וועמעס סטאטוט די לינקע ווילען רעפארמירען און מוז מיט זיך ברענגען א דעוואלוואציע פון פראנק.

די דאזיגע פראגען נעהמען אן א בעזונדער שארפ קייט בעזונדערס צוליב דעם וואס אין משך פון די לעצטע דריי וואכען זענען אפגעפלאסען פון דער פראנצויזישער באנק אנ'ערך צוויי מיליארד פראנק אין גאלד. דאס פאדערט א תיכפדיגע אקציע.

די לינקע שטעהען דעריבער איצט פאר ווירט־

„היטלערס־ליניע" געגען די „מאזשינא־ליניע"

דער דייטשער פערטיידיגונגס־סיסטעם געגען דעם פראנצויזישען

די בעזעצונג דורך היטלערן דעם איבער־רהיין הערט נישט אויף צו בעאונרוהיגען די פראנ־צויזישע עפענטליכע מיינונג און בעזונדערס די מי־ליטערישע ספעציאליסטען. די „מאזשינא ליניע" האט געשיצט די פראנצויזישע גרעניץ אויף א שטח פון 370 קילאמעטער — פון דער שווייץ ביז לוק־סעמבורג. איצט נאך דער רעמיליטאריזאציע פון איבער־רהיין, איז דאס דייטשע מיליטער צוגעקו־מען הארט ביז צו דער „מאזשינא ליניע".

וואס דארף מען איצט טון? דאס איז די פראגע וואס עס שטעלען זיך די פיהרער פון דער פראנצויזי־שער נאציאנאלער פערטיידיגונג".

„מען דארף בויען א נייע „מאזשינא ליניע" — 20 קילאמעטער הינטער דער איצטיגער בע־פעסטיגונגס ליניע — האבען ערקלערט איינגע א געזעהענע פארשטעהער פון פראנצויזישען גענע־ראל שטאב באלד נאך דעם ווי עס איז אנגעקומען די ידיעה וועגען דער רעמיליטאריזאציע פון רהיין־געביט.

ווי מען שמועסט האבען די דייטשען שוין אנ־געהויבען צו בויען בעפעסטיגונגען אין דער גע־וועזענער דעמיליטאריזירטער סטרעפע. לויט אנדע־רע ידיעות האבען די דייטשען נאר צוזעקגעשטעלט דראהט פערצוימונגען אין איין נאר קליינע בעפעס־טיגונג. זיי זעהט אויס האלטען זיך אין שטאנדפונקט, אז בעפעסטיגונגען ווי למשל, די „מאזשינא ליניע" האבען א גרויסען פעהלער און נעמליך: אזא בע־פעסטיגונג ווערט בעטראכט אלס א שוץ „ריכטיגער צנטפער", בעת אין פאל פון א מלחמה דארף מען זי' כסדר רעכענען מיט געענדערטע בעדינגונגען.

די מאדערנע קריגס־טעכניק האט אויסגעאר־בייט א מוסטער פון בעפעסטיגונג, וואס שטעלט מיט זיך פאר דעם מיטעל פונקט צווישען געוועהנליכע פעלד בעפעסטיגונגען און שטענדיגע בעפעסטיגונ־גען, ווי עס איז למשל די „מאזשינא ליניע", די ערשטע ווערען אויפגעשטעלט אין משך פון איינגע שעה, די צווייטע געדויערט יאהרען. די נייע בע־פעסטיגונגען, די אזוי גערופענע „צייטווייליגע בעפעסטיגונגען" — זענען זעהר סאליד א דאנק דעם, וואס זיי ווערען געבויט פון בעטאן און מעטאל און ווערען פערטיג נישט אין יאהרען נאר אין משך פון איינגע וואכען. אויף וויפיל מען קען אורטיי־לען פון דער דייטשער קריגס־ליטעראטור, האבען די דייטשען בדעה צו בויען. דאס זאל דאס זיין די „היטלער־ליניע". אזעלכע בעפעסטיגונגען קאסטען א סך ביליגער און מען קען זיי אויסבויען בעת דער מלחמה, דארט וואו עס איז פארהאן דערין א נויט־ווענדיגקייט און וואו זיי האבען א רעאלען ווערט,

א דאנק דעם, וואס זיי ווערען געבויט זעהר [...] אין משך פון איינגע וואכען. די דאזיגע בעפע[...] גונגען זענען אלוא א סך פראקטישער ווי די [...] יעהריגע בעפעסטיגונגען וואס ווערען כארא[...] ריסטיש דערמיט, אז עס ווערט אין דער ערד [...] גראבען מיליארדען און שפעטער ווייזט זיך [...] אז זיי זענען איגגאנצען נוצלאז.

אבער א חוץ די בעפעסטיגונגען שפילט [...] א ראלע די לעבעדיגע קראפט די ארמעע. אוי[...] האבען די דייטשען געמאכט א שטריך אין דעם [...] נונג, דערמיטט, וואס זיי האבען געשאפען [...] צענטער פון אייראפע א ארמעע פון 260 טוי[...] פראפעסיאנעלע סאלדאטען להיפוך צו דער בי[...] אנגענומענער נארמע פון „בעוואפענטען פ[...] לגבי דער פראפעסיאנעלער ארמעע פון פאן [...] איז דאס „בעוואפענטע פאלק" נישט מעהר [...] גולם אויף ליימענע פיס, וואס דראהט יעדע [...] אנצופאלען.

די אנהענגער פון „בעוואפענטען פאלק" [...] אבער נישט נאכגעבען. דער פראנצויזישער טא[...] פולער מיליטערישער קריטיקער גענעראל די[...] לעגט פאר צו שאפען א געמישטע ארמעע און [...] ליך: איין מעכאניזירטען קארפוס, וואס וועט [...] דינט ווערען סיי דורך פראפעסיאנעלע סאלדא[...] סיי דורך פארשטעהער פון „בעוואפענטען פ[...] נאר די ערשטע זאל זיין בעדייטענד מעהר, גענ[...] די־יואל ערקלערט אויך, אז עס מוז געמאכט [...] א סוף צו דעם ארגומענט, אז 40 מיליאן פראנ[...] דארפען זיך בויגען פאר 68 מיליאן דייטשען.

אויך אין 1914 זענען געווען 40 מ[...] פראנצויזען און 68 מיליאן דייטשען און האבען די פראנצויזען געוואונען די שלאכט ביי מארנע און דאס איז א בעווייז, אז די צאהל [...] נישט קיין ראלע.

אין פראנקרייך ווערט איצט שטארק דיסק[...] דאס דאזיגע פראבלעם. גענעראל דייאל ווייז[...] אז 40 מיליאן פראנצויזען קענען צושטע[...] מיליאן סאלדאטען, ווען מען זאל נאך צורע[...] די 60 מיליאן בעפעלקערונג פון די פראנצוי[...] קאלאניעס דאן בעקומט זיך א 100 מיליאר[...] קוואל צו קאמפלעטירען רעזערווען.

„אויב אונזער לאנד — זאגט גענעראל די[...] — איז נישט גענוג שטארק אין מיליטערישען [...] זינט, איז עס נאר דערפאר, ווייל עס האט [...] אזוי געוואלט. אויב פראנקרייך וועט וועלע[...] שטארק וועט זי נישט קוקענדיג אויף „איהרע [...] מיליאן בעפעלקערונג" — שרייבט אונטער די[...] זיין איינע פון די מעכטיגסטע מלוכות אין דער [...] אין מיליטערישער און פאליטישער הינזיכט [...] וועל מיר [illegible] איבער[...] גונג, אז זי וועט זיין די ערשטע".

ווי אזוי ווערט בעקעמפט די פערברעכערישקייט

ביי מינדעריעהריגע אין די פעראייניגטע שטאטען?

אין דעם דראמאטישען קאמף וואס עס פיהרען די פעראייניגטע שטאטען מיט דער פערברעכער־וועלט פערנעהמט זעהר א אנגעזעהען ארט דער קאמף מיט דער פערברעכערישקייט צווישען דער יוגענד און קינדער. אונז אליין אפטער הערען זיך דארט שטי־מען, אז טאקע אויף דעם אפשניט דארף קאנצענטר־ירט ווערען אלע כוחות אויב מען וויל אז די אקציע זאל האבען וועלכען עס איז ערפאלג.

און ווירקליך איז די לאגע דארט א שרעקליכע. אין טשיקאגא למשל, ווי עס האט פעסטגעשטעלט איינער פון די בעסטע קענער פון דער דאזיגער פראגע טראשער, וועלכער האט יאהרענלאנג פערבראכט צו אויסצופארשען, האבען אלע דערוואקסענע פערברע־כער אנגעהויבען זייער אונטערערדיש לעבען אין דער קינדהייט אדער אין דער פריהער יוגענד. איצט זענען אין דער דאזיגער שטאט פאראן 1313 „גענגס" ד.ה. באנדעס פון יוגענדליכע פערברעכער וואס גרופירען ארום 25 יונגלאך — אנהויבענדיג פון 6־יעהריגע — און 10 פראצענט פון דער גאנצער טשיקאגער יו־גענד געפינט זיך אונטערן איינפלוס פון די דאזיגע באנדען.

און עס איז זעהר כאראקטעריסטיש פאר דער פערברעכערישקייט צווישען די קינדער און יוגענד אין די פעראייניגטע שטאטען, אז הויפטזעכליך געהט עס דא אין „אויסלאדענען די ענערגיע". די נויט שפילט נאר א אונדירעקטע ראלע. די נויט איז גורם וואס אנ'אומת, צו דער פערברעכערישקייט, אבער נאר אין א געוויסער מאס. אבער נאר פערהעלטנישמעסיג זעלטען איז די ערשטע אנרעגונג צום פערברעכען פון געגעבענע יחידים דער הונגער, אדער קעלט, אדער הייכלאזיגקייט. און נאר פערהעלטנישמעסיג זעלטען איז דער דירעקטער ציל פון דער פערברעכערישער טאט אדער דאס צוזעטצען צו אזא אדער אנדער באנדע דאס בעדערפעניש צו ערלאנגען א שטיקעל ברויט, שטיקעל קוילן. א סך אפטער שפילט דא די ראלע דער איבערפלוס פון לעבענס ענערגיע, וואס ווערט נישט געהאלטען אין צוים. דאס זוכען איבער־לעבענישען, דער רייץ פון געהיימנישפולען, דאס שטרעבען צום קאמף — דער גאנצער פערמעגען פון דער יוגענד און אפילו דער יוגענדער ראמאנטיזם וואס ווערט נישט בעפרידיגט און זוכט א אויסוועג. דערי בער זעהט מען אין דער אקציע פון די דאזיגע טראגי־שע יוגענדליכע פערברעכער" פאנדען א אנאלאגיע צו די גאנצע אומשולדיגע שפילערייען פון אונזערע קינדער און דאס שפילען זיך אין פאנטאסטישע אוואנ־טורעס פון רייטענדע און ים־פאהרער. נאר בעת די איירעפעאישע קינדער נעהמען אלס מוסטער פון זיי־ערע שפילערייען די העלדען פון די ביכלעך און פון די ערצעהלונגען פון די לעהרער — געפינען יענע א מוסטער דירעקט פון די יונגע וואס ווערען אין זייער סביבה בעטראכט אלס העלדען — צווישען די בע־קאנטע פערברעכער...

אויף די דאזיגע פסיכישע מאמענטען וואס שטיי־סען אומשטארקסטען די יוגענד און קינדער אין אמע־ריקא צו ארגאניזירען זיך אין פערברעכער באנדען האבען זיך בעשלאסען צו שטיצען, די וואס האבען אונטערגענומען א קאמף געגען די באנדען. „מען דארף זיי געבען די מעגליכקייט אויסצולאדענען זייער ראמאנטיזם אויף א געהעריגען אופן — וועלען זיי איהם נישט זוכען אויפן וועג פון פערברעכען", דאס איז דער הויפט געדאנק פון דער אקציע, וואס איז אונטערגענומען געווארען אין דער ריכטונג און זי האט שוין ארויסגעגעבען פאזיטיווע רעזולטאטען, בעזונדערס אין ניו־יארק, וואו עס איז אין משך פון די לעצטע יאהרען פעסטגעשטעלט געווארען א פער־קלענערונג פון דער פערברעכערישקייט ביי מינדער־יעהריגע כמעט אויף 80 פראצענט!

דאס איז א רעזולטאט דערפון וואס עס איז אר־גאניזירט געווארען א ברייטע נעץ פון פערשידענע קלובען און פעראיינען פאר קינדער און יוגענדליכע נישט נאר ספארט און פערגניגונגס קלובען, ווייל זיי ציהען צו נאר די מעהר פאסיווע, וואס רייסען זיך ווייניגער געוואלדיג צום לעבען און צו שפילען אין איהם עפעס א רעאלע וויכטיגע ראלע.

פאר די דאזיגע קינדער מיט וועלכע עס איז שווער־ער אנצופיהרען, האט מען געמאכט א עקספערי־מענט אפשר אפילו א ריזיקאלישען. מען האט זיי גע־גרובט ארייננצוציהען אין א טעטיגער הילפס־אקציע ביים אויפהאלטען די ארדנונג און אין רעטונגס־וועזען. מען האט זיי אפילו געגעבען אנשטאט די גע־היימע צייכענס א נישט קלענערע אטראקציע: מונ־דירען.

מען זעהט אלזא, ווי אזוי זיי ראטעווען טרינ־קענדע, צוזאמען מיט די וואסער־פאליציאנטען. מען זעהט זיי ביי די פייערלעשער אפטיילונגען און ביי די פאניטארען פון דער גיכער הילף. זיי היטען די ארדנונג אין די שטעטישע פארקען און טיילמאל אויך אויף דער גאס. דא פיהרען זיי אפ א פערבלאנדזשעטע קינד, דארט פיהרען זיי עמיצען אין שפיטאל אריין. זיי פערלייכטערען א פרעמדען וואס איז דאס ערשטע מאל געקומען אין דער שטאט די אריענטאציע, און אזוי ווייטער.

עס איז ביז איצט נישט פאסירט געווארען קיין פאל אז עס זאל איינער פון זיי ברעכען דעם צוזאג וואס ער האט געגעבען אין „בעפלעקען דעם כבוד" פון מונדיר.

אזוי יערענפאלס פערזיכערען די וואס שטעהען אין דער שפיץ פון דער אקציע און אבסערווירען גע־נוי איהר ענטוויקלונג.

טרויער־גאטעס־דינסטען

אין ערשטען יאהרצייט פון מארשאל יוזעף פילסודסקי

יוארשע (יט"א) די פערוואלטונג פון דער פעראייניגונג פון ראבינער מיט העכערער בילדונג רופט אלע מיטגלידער אפצוהיטען טרויער־תפילות אין טאג פון 12־טען מאי ה. י. — אין ערשטען יאהרצייט־טאג נאכ'ן טויט פון ערשטען מארשאל פון פוילען, יוזעף פילסודסקי.

„דזשואיש קראניקל" וועגען די געשעהענישען אין א"י

לאנדאן (יט"א) „דזשואיש קראניקל" ווידמעט א לענגערען לייט־ארטיקעל די לעצטע געשעהענישען אין א"י און בעטאנט, אז נאך יעדער ערשי־טערונג האט זיך דער ישוב מיט בענייטער קראפט זיך ענטגעגענגעשטעלט די שטערונגען און געפאהרען. מיר זענען אבער בערעכטיגט צו פאדערן — שרייבט די צייטונג — אז די רעגירונג זאל ארויס ווייזען די געהעריגע פעסטקייט ביים אונטערדריקען די אונארדנונגען און נישט טאלערירען די פער־שפרייטער פון פערסטע און אויפהעצענדע רעדען, וועלכע פיהרען צו געוואלדטאטען, „דזשואיש קראניקל" ווייזט אן, אז די יודישע אויפבוי־ארבעט אין קיין פאל נישט די ווירטשאפטליכע און פאליטישע רעכט פון די אראבער און האט אויס האפנונג, אז דער ישוב וועט ווייטער בויען אין א לאנד, וואו קיין איין מענש וועט נישט האבען קיין גרונד אויפצוהייבען זיין האנד געגען אנדערען.

ערנידעריגטע און בעליידיגטע

(טיפּען פון בערלינער יודען)

פון ב. סמאַליאַר

דער מאַן מיטן פידעל.

דער טונקעלהייט פון דער נאַכט איז ער
געקומען אַנטקעגען, דער דאָזיגער מאַן.
טונקעלקייט פון דער נאַכט, ביי דער
שיין פון דעם גאַסען־לאַמפּ, האָב איך
זעהן די אידעלע שטריכען פון זיין פנים.
פנים פון אַ קינסטלער !...
האַנד האָט ער געטראָגען אַ פידעל אייב־
אין דעם געוועהנליכען קעסטעל אין וועל־
דאָזיגער אינסטרומענט וועט אַריינגע־
אַכן שפּילען. מען האָט נישט געדאַרפט
גרויסער מענשען־קענער צו דערקענען
מאַן איז אַ מוזיקער, אַ פידעל־שפּילער
בעסערען סאָרט.
ענטשולדיגט ! — האָט ער מיך אָפּגע־
אויף דער בודאַפּעשטער שטראַסע איך
— ענטשולדיגט וואָס איך וויל אייך עפּעס
!...

ערשטער איינדרוק מיינער איז געווען,
וויל מיך פּיליכט פרעגען ווי אַזוי אַרויסצו־
פון דאַנען אויף אַ דערבייאיגער גאַס.
איהם צו העלפען, האָב איך דערפאַר אָנ־
מיינע אויערען צו הערען וואָס ער וויל

ער איין מינוט איז אַריבער, און אַ צווייטע,
מאַן האָט גאָרנישט געזאָגט. איינפאַך
און געשוויגען. געשטאַנען און נישט
אַרויסצורעדען פון מויל דאָס, וואָס ער
געגען.
— מיט וואָס קען איך אייך דינען ? — האָב
אָנגעקוקט און נישט געקענט פערשטעהן
ווייגען.
מאַן האָט אַראָבגעלאָזט זיינע אויגען
זיין פידעל, און קוקענדיג נישט אויף מיר,
אויף דער ערד, האָט ער שטאַמלענדיג אַרויס־
געלט :
— קענט איהר מיר פיליכט אַרויסהעלפען
נאַכטלעגער ?...
געבראַכען דאָס געפיהל פון שאַנדע, איז דער
פון פידעל געוואָרען עטוואָס רעדעוודיגער:
— איהר פערשטעהט ? — האָט ער מיר
ענדיג אויפגעקלערט האַלטענדיג זיינע אוי־
אַלץ אַרונטערגעלאָזט, — איך בין יאַ
אַ יוד. געשפּילט אין אַ סימפאָנישען
ער. אַרויסגעוואָרפען געוואָרען פון דאָר־
נישט־אַריער. אַרומגעגאַנגען אַ שטי־
מיט לוידיג. אָנגעקומען שפּעטער אין אַ
פון יודישען „קולטור־בונד". איצט
דער קולטור־בונד קיין קאָנצערטען מעהר
אַכען. נאָך דעם מאָרד אין דער שווייץ זע־
יודישע קאָנצערטען פערבאָטען. נו, איז
יודישע קינסטלער, איצט זעהר זעהר
נישטאָ מיט וואָס אַ טאָג איבערצוקומען...
נאַכט איז טונקעל, און איך בין נישט
אויב דער מאַן ווייסט, אַז ער רעדט צו אַ
אויב זיינע צרות האָבען דערגרייכט
שטופּע, אַז עס מאַכט איהם אייגענטליך
אויס צו וועמען ער רעדט. ער רעדט, און
פון זיינע קורצע אָבגעהאַקטע פּראַזען
אַז ער האָט שוין צוויי טעג נישט געגעסען,
איצט האָט ער נישט וואו צו שלאָפען.
— עסען וואו עסען, אָבער דאָס אַרומדרעהען

זיך אַ גאַנצע נאַכט אין פראָסט אין גאַס, גאָהן
שום אויסזיכט צו שלאָפען, איז נאָך הונדערט
מאָל ערגער ווי הונגערען ! — זיפצט ער טיף אָפּ.
ער און זיין פידעל — דאָס אַלעס, וואָס זיי
זענען. קיין היים האָט ער נישט. די זאַכען זיינע
האָט ער שוין לאַנג אויספערקויפט, אויך אויפ־
געגעסען. בלויז דער פידעל איז זיין ברויט־גע־
בער. דער פידעל איז זיין פריינד. דער פידעל איז
זיין אַלעס. מיט׳ן פידעל קען ער זיך נישט שיידען.

ער רעדט שוין נישט מעהר מיט מיר וועגען
אַרויסהעלפען איהם מיט אַ נאַכטלעגער. ער זעהט
אַז איך הער איהם אויס מיט מיטגעפיהל, פער־
געסט ער, אז ער האָט נישט וואו צו שלאָפען
היינטיגע נאַכט. אויסרעדען זיך דאָס האַרץ איז
פאַר איהם פונקט אַזוי נויטווענדיג ווי קריגען אַ
פלאַץ צום שלאָפען.

שטעהט ער אין דער טונקעלקייט פון דער
נאַכט און דערצעהלט מיר ביי דעם בלאַסען שיין
פון דעם גאַסען־לאַמפּ די איוב־צרות, וואָס אַ
יודישער קינסטלער האָט איצט אויסצושטעהען אין
דייטשלאַנד. צרות וואָס מען טאָר נישט ווינשען
אפילו דעם ערגסטען שונא.

ער קריגט פון מיר אַ פּאָר מאַ"ק, דערמאָנט
ער זיך ערשט, אַז אייגענטליך האָט ער מיך אָב־
געשטעלט נישט צו דערצעהלען זיינע ליידען, נאָר
צוקריגען פון מיר אַ נאַכטלעגער. איצט אָבער
וויל ער די עטליכע מאַרק ביי מיר נישט נעהמען.
דאָס אויסרעדען זיך דאָס האַרץ איז ביי איהם
וויכטיגער זאָגאַר ווי דער נאַכטלעגער.

— ניין ! — זאָגט ער, — איך וויל ביי אייך
קיין געלד נישט !...

— אָבער מענש ! — טענה איך מיט איהם —
איהר מוזט דאָך שלאָפען !... איהר קענט זיך דאָך
נישט אַרומדרעהען אַזוי אַ גאַנצע נאַכט !...

איך שטעק איהם אַריין די עטליכע מאַרק צו־
ריק אין האַנד אַריין, און פיהל, אַז די בעסטע
זאַך וועט זיין, ווען איך זאָל זיך אָפּטראָגען.

— האָפענטליך וועלען נאָך קומען בעסערע
צייטען ! — ווינש איך איהם און רייס זיך אַוועק.

אַ פייפענדיגער קאַלטער ווינט צוטראָגט מיינע
ווערטער אין דער שטילקייט פון דער טונקעלער
בערלינער נאַכט...

בערלין, אַפּריל, 1936

אַביסעלע קיבּיץ

(הומאָר פון טאָג)

—*×*—

אַלעקסאַנדער דיומא האָט געשריבען פיל פאַררעדעס צו פרעמדע ביכער, פרוי מעטערניך האָט אַמאָל דערויף בעמערקט :

— איך פערשטעה נישט, צוליב וואָס דאַרף שפּילען די ראָל פון אַ פוהרמאַן דער, וואָס פערמאָגט אַליין אַ־ אייגענעם וואָגען ?

*   *   *

חתן : איהר האָט עפּעס אַ סך שידוכים אויסגעפיהרט?
שדכן : אַ סך שידוכים האָב איך צונויפגעפיהרט, אָ־ בער אויסגעפיהרט האָב איך שטענדיג אַ בנידעם.

*   *   *

אַ פאָטער האָט זיך געאַמפּערט מיט אַ זוהן וועגען אַ געוויסען ענין. זאָגט דער פאָטער צום זוהן :

— ביסטו דאָס קלוגער פאַר מיר ?
זאָגט דער זוהן צום פאָטער:
— קלוגער פאַר דיר ווייס איך נישט, נאָר אַלץ ביסטו מיט אַ דור נעהנטער צו תרח׳ן ווי איך.
האָט דער פאָטער געענטפערט :
— אָבער דערפאַר ביסטו דאָך מיט אַ דור ווייטער פון אברהמ׳ען, ווי איך.

*   *   *

זי : איהר טאָרט מיך נישט קושען אַט אַזוי אָ.
ער : פאַרוואָס ?
זי : די מאַמע האָט מיר געזאָגט, אַז קושען אַט אַזוי בּעגּ מען נאָר ווען מען איז פערהייראַט.
ער: איז דאָך טאַקע גוט, וואָס איך בין שוין פערהייראַט.

איבער 1100 איבערוואַנדערער פון ווייסרוסלאַנד פאָהרען קיין ביראָ־בידזשאַן

מאָסקווע (יט"א) דער „סאַיוזנאַרקאַם" פון ווייסרוסלאַנד האָט די טעג אָנגענומען אַ בעשטימונג, לויט וועלכער די קריינ און ראַיאָן־אויספיהר־קאָ־מיטעטען דאַרפען אַקטיוו מיטאַרבייטען מיט די קאָמזעט־קאָמיטעטען, אַליין בעטראַכטען די רשי־מות פון די איבערוואַנדערער און בעשליסען ,ווער פון זיי קאָן געשיקט ווערען.

דער ווייסרוסישער „סאַיוזנאַרקאַם" האָט בע־שטעטיגט דעם פּלאַן פון שיקען היי־יאָהר פון ווייס־רוסלאַנד 225 פאַמיליעס, בסך־הכל 1,109 איבער־וואַנדערער אין דער יודישער אויטאָנאָמער געגענד. פון מינסק פאָהרט די טעג אָפּ אַ בעדייטענדע גרופּע טוער, צווישען זיי דער שטעל־פערטרעטער פון פאָלקס־קאָמיסאַר פאַר אינערליכען האַנדעל פון ווייסרוסלאַנד, דער בעקאַנטער לינגוויסט האַלמ־שטאָק, דער ביבליאָגראַף רובינשטיין, דער שע־פער פון יודישער סטענאָגראַפיע שאַצקי, יפער פלאַן־טוער, עטליכע טעכניקער און אַ.ד. אַלע פאָה־רען אויף שטענדיגע אַרבייט אין ביראָ־בידזשאַן.

וויכטיגע מעדיצינישע ענטדעקונג פון אַ יודישען געלעהרטען

מאָסקווע (יט"א) פּראָפ. וולאַדימיר זבאַרסקי איז בעלוינט געוואָרען דורך דער רעגירונג מיט דעם אָרדען פון „עהרען־צייכען" פאַר זיינע גרויסע פערדינסטען אויפ׳ן געביט פון אַנטיסעפּטיק. פּראָפ. זבאַרסקי האָט געשאַפען אַ נייעם כעמישען פּרעפּאַ־ראַט, וואָס פערמאָגט שטאַרקע אַנטיסעפּטישע און דעזינפעקציע־אייגענשאַפטען. דער פּרעפּאַראַט, וועל כען פּראָפ. זבאַרסקי האָט אָנגערופען „באַקטע־ריציד", איז אין פערלויף פון אַנדערטהאַלבען יאָהר אויסגעפּרובט געוואָרען דורך די גרעסטע כירורגען און אַנדערע דאָקטוירים אין אַ רייהע לאַבאָראַ־טאָריעס, קליניקעס און שפּיטאַלען און האָט געגע־בען אויסגעצייכענטע רעזולטאַטען. פון בעשפּריצונג מיט דעם פּרעפּאַראַט פון „באַקטעריציד" ווערען פולשטענדיג סטעריליזירט די וואונד און די דילען פון די געביידעס. „באַקטעריציד" ווערט אויך אָנגע־ווענדעט צו היילען וואונדען, אויף וואַשען די הענד און כירורגען בעת די אָפּעראַציעס א. ד. גל.

די ווירקונג פון „באַקטעריציד" איז פיל מאָל שטאַר־קער ווי די ווירקונג פון קאַרבאָל, יאָד און אַנדערע דיזענפעקציע־מיטלען. חוץ דעם בעזיצט דער פּרע־פּאַראַט היילאייגענשאַפטען אין אַ רייהע הייל־קראַנקהייטען, אייטערדיגע וואונדען א. אַנד.

דער וויסענשאַפטליכער מעדיצינישער ראַט ביים קאָמיסאַריאַט פאַר פאָלקס־געזונדהייט האָט אַנ־ערקענט זבאַרסקיס ערפינדונג אַלס ענטדעקונג, וואָס האָט אַ קאָלאָסאַלע בעדייטונג פאַר׳ן פאָלקס־געזונד. פּראָפ. זבאַרסקי איז פאַר זיין וויסענשאַפטליכער אַרבייט שוין פריהער בעלוינט געוואָרען מיט׳ן „לענין־אָרדען" און מיט׳ן „אַרבייט־אָרדען".

אָפּטיילונג פאַר אַנטראָפּאָלאָגיע און ראַסען־פראַגען אויף דער העברעאישער אוניווערזיטעט

ירושלים (יט"א) דער אַליועלטליכער קאָנ־גרעס פון יודישע דאָקטוירים, וואָס איז נאָר וואָס פאָרגעקומען אין תל אביב, האָט בעשלאָסען זיך צו ווענדען צו דער העברעאישער אוניווערזיטעט אין ירושלים מיט אַ בקשה צו גרינדען אַן אָבטיילונג פאַר אַנטראָפּאָלאָגיע און ראַסען־פראַגען, ווייל אויס־פאָרשען דעם אמת וועגען די אַלע ראַסען־פראַגען איז ביי היינטיגען טאָג אַ וויכטיג פּראָבלעם פאַר׳ן יודישען פאָלק. צוזאַמען מיט דעם איז אָנגענומען געוואָרען אַ רעזאָלוציע זיך צו ווענדען צו אַלע אינטערנאַציאָנאַלע וויסענשאַפטליכע אַנשטאַלטען מיט דער דרינגענדער בקשה, אַרויפצושטעלען אויפ׳ן סדר היום די ראַסען־פראַגע און ראַסען־ביאָלאָגיע אין אַ ריכטיגער בעלויכטונג און אַרויסטרעטען געגען די ראַסען־ליגענס, וואָס ווערען אויסגענוצט פאַר די פּאָליטישע צוועקען.

דער כהן גדול פון קונסט...

(סאָוויעטישער פעליעטאָן)

פון ב. לעוויך

מאָל, ווי ס׳קומט נאָר צו קונסט, איז
חבר אַזורעלי זעהר פּראָגרעסיוו. און געניר־
זיך דאָס דערפון, וואָס ער, דער אורעלי,
אַלץ געלויבט אַזעלכע זאַכען, וואָס אַ־
מענשען האָבען נישט פערשטאַנען.
— דאָס איז אויסערגעוועהנליך, דאָס איז
— האָט ער געשריגען אויף דער קונסט־
לונג, אַנווייזענדיג אויף אַ בילד, וואָס
געווען אויסגעמאָהלען אַ צושפּאָלטענער קוי־
אַ סאַמאָוואַר. — עס איז נאָך נישט געווען
דאָס בילד פערכאַפּט ממש דעם אָטעם !
בין זיך מודה, אַז לויט מיין מיינונג,
בילד דיקא נישט געווען געניאַל און
מיר נישט פערכאַפּט דעם אָטעם. אָבער איך
געשעהמט צו זאָגען, אַז ס׳געפעלט מיר
איך האָב מורא געהאַט מ׳זאָל מיך איבער
האַלטען פאַר אַנ׳אומויסעבדען מענשען,
פּראָווינציאַל, און כאָטש ס׳איז מיר געווען
לאַנגוויילי צו קוקען אויף דעם צו־
געם קוימען פון דעם סאַמאָוואַר ,האָב איך
קוקט און געמאַכט דעם אָנשטעל, אַז איך
אין מיט אַזורעלי׳ן ,און אַז איך בין גוואַל־
בעגייסטערט.
— יאָ, ס׳פערכאַפּט דעם אָטעם, — האָב
דערנעבאָמקעט. — יאָ, עס איז ווירקליך געניאַל.
און זאָגענדיג דאָס, האָב איך געגעניצט...
איך האָב זעהר ליב פושקינ׳ס לידער, לער־
נענדיס לידער, אָבער דעם חבר אַזורעלי האָב
מורא צו זאָגען. ווען ער איז דערביי,
איך איין מיט איהם, אַז דער פּאָעט, וואָס
געשריבען די שורה, „די בריקענדיגע זגן
וויטער", האָט אין נאָגעל געהאַט מעהר
פון פושקינ׳ען...
איך האָב ליב צו לייענען טשעכאָוו׳ן און
גאָרקין. אבער דעם חבר אַזורעלי האָב איך
מורא געהאַט צו זאָגען, וואָרים ווען ער
דערוואוסט, אַז איך לייען טשעכאָוו׳ן און
גאָרקין, וואָלט ער מיך געמאַכט מיט דער
ערד גלייך און וואָלט געזאָגט, אַז איך בין אַ
פערשטיגער, אַ בעל־הבית׳ל, אַז איך טאָפּטשע
זיך נאָך אַלץ אויף איין אָרט, און בין נאָך נישט
דערוואַקסען צו פערשטעהן אמת׳ע קונסט.

איינמאָל האָב איך איהם דערצעהלט ווי שטאַרק ס׳האָט מיך געריהרט אַ פאָרשטעלונג אין אַ געוויסען טעאַטער ,האָט ער מיך פשוט אויסגעזידעלט.

שעהמען מעגסטו זיך, — האָט ער זיך צושרי־ען אויף מיר. — דו ביזט אָפּגעשטאַנען פון דער עפּאָכע. אין יענעם טעאַטער שפּילט מען דאָך נאַטירליך. געגען אַזאַ סטיל אין דער טעאַטער־קונסט דאַרף מען קעמפען און קעמפען, און דיך ריהרט גאָר אַזאַ פאָרשטעלונג ביז טרעהרען ! מאָר־גען מוזטו געהן מיט מיר אין אַ טעאַטער, וואוהין איך וועל דיך פיהרען, און דאָרטען וועסטו זעהן וואָס ס׳הייסט אמת׳ע קונסט. אין׳ם טעאַטער, פער־שטעהסטו מיך, איז נישטאָ קיין בינע, נישטאָ קיין פּיעסע, נישטאָ קיין אַקטיאָרען, נאָר בלויז בעלויכ־טענדע פּראָזשעקטאָרס און שיסערייען. דאָס איז, זאָג איך דיר, עפּאָכע־מאַכענד. דאָס פערכאַפּט דעם אָטעם !

און איך בין זיך מודה, איך בין מיט אַזורעלי׳ן געגאַנגען אין יענעם טעאַטער און האָב צוגעבאָמקעט צו אַלץ, וואָס ער האָט געזאָגט.

— יאָ, ס׳איז עפּאָכע־מאַכענד, — האָב איך געזאָגט, און ס׳האָט מיר געקלאַפּט אַ צאָהן אָן אַ צאָהן, קוקענדיג אויף די האַרמאַטען מיט די פּיסקעס, וואָס מ׳האָט אָנגעשטעלט אויפ׳ן עולם.

— יאָ, ס׳פערכאַפּט דעם אָטעם, — האָב איך גע־זאָגט, דרעהענדיג זיך אין אַלע זייטען, ווייל די שאַרפע ליכט פון די פּראָזשעקטאָרס האָט מיר די אוי־גען געשנישען — עס איז וואונדער איבער וואונ־דער !

דאָס זעלבע איז אויך געווען מיט מוזיק. איהר פערשטעהט דאָך אַליין, אַז איך האָב ליב טשאַיקאָווסקי׳ס מוזיק, בעטהאָווענ׳ס מוזיק. אָבער דעם חבר אַזורעלי האָב איך דאָס מורא געהאַט צו זאָגען, ווייל ער וואָלט זיך געוויס אַרויפגעוואָר־פען אויף מיר מיט פּעס און וואָלט געשריגען, אַז איך בין אַ צוריקגעשטאַנענער מענש און נאָך, אַ קאָנטר־רעוואָלוציאָנער דערצו. איך האָב זיך אַליין געצוואונגען צו הערען דריי פיר שעה נאָכאַנאַנד עפּעס אַזאַ ווילדע מוזיק, וואָס גרילצט אין די אוי־ערען און וואָס ריפּעט אַזוי, אַז עס קריכען אוש אַרויס די אויגען פונ׳ם שטערן. און איהר דאַרפט וויסען, אַז פאַר מיר איז דאָס געווען אַ גרויסע אָפּ־קומעניש, ווייל אַליין בין איך אַ מענש אַ נערוועזער, און ווען מ׳גיט אַ קריץ מיט אַ מעסער איבער אַ טעלער, געהט מיר איבער אַ סקרוך איבער׳ן לייב.

וואָלט דער חבר אַזורעלי נישט געווען אַנער־קענט אַלס אַ אויטאָריטעט אויף קונסט, וואָלטען זיינע אַרטיקלען וועגען קונסט זיך נישט געדרוקט אין אונזערע וועכענטליכע און מאָנאַטליכע זשור־נאַלען, וואָלט איך איהם געוויס נישט געווען אַזוי אונטערטעניג און נישט צוגעבאָמקעט צו אַלץ, וואָס ער זאָגט. בפרט נאָך, ווען איך ווייס ווער ער איז, איך האָב אַמאָל צוזאַמען מיט איהם גע־לערנט, איצט איז אַזורעלי דער אָנערקענטער קונסט־קריטיקער און איך האָב נישט די העזה איהם צו רעדען אַקעגען. עס גלוסט זיך מיר פשוט נישט אַריינצופאַלען אין דער קאַטעגאָריע פון די, וואָס „האַלטען צוריק די ראָד פון קונסט", אין דער רייהע פון די „צוריקגעשטאַנענע מענשען", ביי וועמען דער געשמאַק האָט אין זיך דעם אָפּקלאַנג פון אַלטקייט.

איינמאָל אָבער, נאָכדעם ווי איך האָב זיך געפּייניגט אַ לענגערע צייט, האָב איך בעשלאָסען צו רעדען מיט אַזורעלי׳ן אָפען וועגען דעם, וואָס עס מוטשעט מיך, און צוליב דעם בין איך אַוועק צו איהם אַהיים.

דאָס האַרץ האָט מיר שטאַרק געקלאַפּט ווען איך האָב אַריבערגעטראָטען די שוועל פון אַזורע־לי׳ס צימער, און ווען איך בין אַריינגעקומען אינ־וועניג, בין איך געבליבען שטעהן אַנ׳איבעראַש־טער : אויף די ווענט זענען געהאַנגען בילדער פון דעם אַלטען רוסישען מאָהלער ריעפּין, אויף וועמען אַזורעלי האָט געגאָסען פּעך און שוועבעל אין זיינע אַרטיקלען, און פון אַ [illegible]יטען צימער האָבען זיך געטראָגען די טענער פון טשאַיקאָוו־סקי׳ס מוזיק.

— דאָס שפּילט מיין טאָכטער, — האָט אַזורעלי מיר געזאָגט.

— ביי אייך אין הויז שפּילט מען טשאַיקאָווו־סקי׳ן ? — האָב איך איהם געפרעגט אַ פערוואונ־דערטער.

— אַנ׳אויסגעצייכענטער קאָמפּאָזיטאָר, — האָט אַזורעלי מיר געזאָגט. — זיין מוזיק פערכאַפּט דעם אָטעם.

אויפ׳ן טישעל איז געלעגען אַ באַנד פון פושקינ׳ס לידער.

און וואָס זאָל איך אייך זאָגען ? אין יענעם מאָמענט האָב איך געהאַט גרויס חשק צו בעהענגען אַלע ווענט פון זיין צימער מיט בילדער פון צושפּאָל־טענע סאַמאָוואַר־קוימענס, אָנהויבען שפּילען יענע מוזיק, וואָס גרילצט אין די אויערען ,און צווינגען אַזורעלי׳ן אַליין, אַז אַנשטאָט פושקינ׳ען זאָל ער לייענען יענעם פּאָעט, וואָס האָט אָנגעשריבען די שורה : „די בריקענדיגע זון ברומט רויטער".

איך וואָלט דאָס אפשר געוועזן געטוהן, אָבער פונקט אין דעם מאָמענט האָב איך זיך פערטשעפּעט און האָב צובראָכען אַ וואַזע, וואָס איז געווען גע־מאַכט לויט׳ן סטיל פון עפּעס אַנ׳אַלטען פראַנצויזי־שען קעניג, איינער פון די לודוויגס...

וואָס האָט איהר געטוהן ? — האָט אַזורעלי זיך צושריגען. — איהר האָט צובראָכען אַ קונסט־ווערק, וואָס איז זעלטען צו געפינען.

און ער האָט פאַרזיכטיג צונויפגעקליבען די שערבלעך.

— נאַרישקייטען ! — האָב איך איהם גע־רעדט אין דער גאַל אַריין. — אָט די וואַזע איז דאָך אַ שטיק אַלטערטום... און וואָס עפּעס גאָר ריעפּינ׳ס בילדער אויף די ווענט ? דאָס איז דאָך עכטער נאַטוראַליזם, און מ׳דאַרף קעמפען געגען דעם !...

איך בין געווען אַזוי ווילד, אַז איך האָב זיך פערמאָסטען אַרונטערצורײַסען ריעפּינ׳ס אַ קונסט־בילד פון דער וואַנט און עס צורייסען אויף שטיק לעך. אָבער דער חבר אַזורעלי האָט זיך אויף מיר אַרויפגעוואָרפען מיט צונויפגעבײַלטע פויסטען.

— דאָס וועל איך נישט לאָזען ! ביי מיר אין שטוב ! מיינע זאַכען !...

פון דאַמאָלט אָן קוק איך שוין מעהר נישט אויף זיך ווי אויף אַנ׳אומוויסענדען מענשען, אָהן קולטור. און ווען איך זעה אַ בילד, וואָס איך פערשטעה נישט, זאָג איך, אַז ס׳איז אומזין. איך טעאַטער בין איך בעגייסטערט ווען איך פיהל אַזוי, און ווען איך הער עקעלדיגע מוזיק, וואָס גרילצט מיר אין די אויערען ,שעהם איך זיך שוין מעהר נישט צו זאָגען, אַז ס׳טויג אויף כפּרות.

(אַרויסגענומען פון דער „פּראַוודאַ")

דייטשע נאציס צוגעטרעטן צו „פארשען" די יודישע געשיכטע אויף דער גאנצער וועלט

די אויפגאבע פון נאציסטישער פארשונגס-צענטראלע איז מינכען

בערלין (יט"א) ביי דעם רייכס־אינסטיטוט פאר געשיכטע פון נייעם דייטשלאנד איז געשאפען געווארען אן אבטיילונג פאר דער יודענפראגע. אין א בעריכט וועגען די אויפגאבען פון דער דאזיגער „פארשונגס־אבטיילונג", וואס איז ערשינען אין „פעלקישען בעאבאכטער", קאלעמיזירט ד"ר ווילהעלם גראו מיט דער „ליבעראלער פארלייקענונג פון דעם יודען־פראבלעם" און גיט א נאציאנאל־סאציאליסטישע באלייכטונג פון דער יודען־פראגע אין וועלט־מאסשטאב. ד"ר גראו טיילט מיט, אז אין מינכען וועט געשאפען ווערען „די גרעסטע אייראפעאישע ביבליאטעק וועגען יודישען פראבלעם און דאס דייטשע פאלק וועט שוין איינגיכען קענען מיטטיילען דער וועלט, אז די דאזיגע פיהרענדע קאנ־טינענטאלע פאך־ביבליאטעק איז שוין ענטשטאנען."

„חוץ דעם וועלען געזאמעלט ווערען אלע ענטשפרע־כענדע ארכיוואלע מאטעריאלען. א בעזונדערע אויפ־מערקזאמקייט ווערט געווידמעט די מאטעריאלען פון 19־טען און 20־טען יאהרהונדערט. די דאזיגע ביבליאטעק און ארכיוו־ארבייט וועט געפיהרט ווערען דורך א ספעציעלען רעפערענטען־שטאב. די רעפעראטען זענען פערטיילט אויף פאלגענדע געביטען: פאליטישע געשיכטע, ווירטשאפטליכע געשיכטע, פילאזאפישע געשיכטע, רעליגיאנס־גע־שיכטע, רעכטס־געשיכטע, ליטעראטור און קונסט־געשיכטע, פילאזאפיש־געשיכטע, ראסענקונטשאפט און תלמוד. לויט די רעגיאנאלע געביטען וועט די ארבייט פערטיילט אויף פאלגענדע פאך־ווייזען: מזרח־אייראפא, און רוסלאנד, ראמאנישע לענדער, אנגלא־זאקסישע לענדער און א"י.

גלייכצייטיג וועט געזאמעלט ווערען א סטא־טיסטיק פון שמד'ן און געמישטע חתונות בעזונ־דערס אין דער עמאנציפאציע־עפאכע פון דער דייטשער געשיכטע.

א געמיינזאמע זיצונג פון די לייטונג פון דער „ציוניסטישער פעראייניגונג" און פון דער יודי־שער אגענץ אין דייטשלאנד מיט'ן אנטייל פון פיל פיהרענדע פערזענליכקייטען פון דייטשען יודענ־טום. דער פרעזידענט פון דער רייכס־פערטרעטונג פון די דייטשע יודען ד"ר לעא בעק, וועלכער האט געפיהרט דעם פארזיץ, האט ערקלערט, אז דער צוועק פון דער פערזאמלונג איז נישט אנצונעמען קיין פראטעסט־רעזאלוציעס נאר בעשטעטיגען דעם פעסטען ווילען פון די דייטשע יודען מיט אלע קרעפ־טען זיך בעטייליגען אין דעם אויפבוי פון א"י. עס איז א יודישע אייגענשאפט צו ווערען פעסט דורך ליידען, אפילו דאן ווען אין א"י ווערט פער־גאסען אונשולדיג בלוט, ווען היימער ווערען, אונ־טערגעצונדען, מוזען יודען אויסדריקען זייער גרייט־קייט צו ווייטערע קרבנות.

דער צייט־ווייליגער פארזיצער פון דער ציו־ניסטישער פעדעראציע ד"ר פראנץ מייער האט גע־רופען צו א ווייטערער ענטשלאסענע ארבייט פאר דעם א"י־אויפבוי. דער וויצע־פארזיצער פון קרן־היסוד אין דייטשלאנד ד"ר מ. טרויב האט געשיל־דערט דעם גרויסען נוצען, וועלכען עס ברענגט די אראבער די יודישע איינוואנדערונג, די פער־לאכען — האט ערקלערט ד"ר טרויב — וועלען אלץ פריינדליכער פאר די יודען, בלויז די עפענדיס זענען פול מיט האס און פיינדשאפט.

די פערזאמלונג האט אנגענומען א רעזאלוציע וואס פערזיכערט דעם ישוב אין א"י וועגען דער סאלידאריטעט פון דייטשען יודענטום, קיין שום אנגריפען — ווערט געזאגט אין דער רעזאלוציע — וועלען אונז נישט בעוועגען זיך אבזאגען אונזערע רעכט אויף א יודישער נאציאנאלער היים אין א"י."

יודישע קאמבאטאנטען אין ענגלאנד שטיצען די יודישע אויסוואנדערער פון דייטשלאנד.

בערלין (יט"א) דער ארגאן פון פער־בונד פון ג. יודישע פראנט־זעלנער אין דייטשלאנד „דער שילד" טיילט מיט, אז דער יודישער קאמבאטאנטען־פערבאנד אין ענגלאנד האט זיך געשטעלט אין פערבינדונג מיט די יודישע קאמבאטאנטען־ארגאניזאציעס מעבר־לים, כדי צו פערלייכטערן די איינוואנדערונג פון די א. ג. יודישע פראנט־זעלנער פון דייטשלאנד אין די דאזיגע לענדער. וועגען דעם ענין איז איינגעשטעלט געווארען א קאנטאקט מיט די יודישע פראנט־קעמפער־פערבאנדען אין יאהאנעסבורג (דרום־אפריקע), טאראנטא (קאנאדא), סידני (אויסטראליען), אלעקסאנדריען און ניו יארק.

קורצע אויפקלערונגען פון אקטועלע רעכטליכע ענינים

ארבייטסלאזע רענטע

אויב א פערזיכערטער פערלאזט דעם פאסטען צוליב דעם, וואס ער איז אליין געווארען עקאנאמיש זעלבסטשטענדיג ד. ה. ער'האט זיך געעפענט אן אייגענעם אונטערנעהמונג, אפילו נישט פון דער זעלבער בראנזשע, האט ער נישט קיין רעכט אויף ארבייטסלאזע רענטע.

אנדערש איז דער פאל, ווען דער בעטרעפענדער פערזיכערטער האט שוין געפיהרט די אונטערנעהמונג איידער ער'האט אנגענומען דעם פאסטען אדער לאנג פריהער איידער ער'האט פערלאזט דעם פאסטען. דאן קאן שוין לגבי איהם דער הערמאנגטער כלל נישט אנגעווענדעט ווערען.

אנולירען שטייער - חובות

דער לעצטענס פערעפענטליכער מאראטאריום ווע־גען אנולירען שטייערען - חובות פון פאר'ן יאהר 1933, אויב זיי איבערשטייגען נישט די סומע פון 400 גילדען, האט נישט קיין שום געמיינזאמעס מיט דער בעשטימונג וועגען אויסשטרייכען פון די שטייער־ביכער די אזוי גערופענע טויטע קאנטעס.

די הנחה וועגען שטרייכען טויטע קאנטעס איז גילטיג אזעלכע בעלי־חובות, וועלכע האבען שוין ליקווידירט זייערע אונטערנעהמונגען און זענען אזוי ווייט פעראריעמט, אז די פערלעגענע חובות לאזען זיך פון זיי בשום אופן נישט אויסמאהנען.

דאגעגען דער דערמאהנטער מאראטאריום האט אנ'אנווענדונג לגבי בעלי־חובות, אומאפהענגיג פון אומשטאנד, צי זיי פיהרען נאך זייערע אונטערנעה־מונגען אדער נישט און צי זיי זענען בכלל צאהל־פעהיג אדער נישט.

הגם די בעטרעפענדע חובות ווערען אנולירט אויטאמאטיש, פונדעסטוועגען איז געווינשען, אז די פעהאינטערעסירטע פערזאנען זאלען זיך ווענדען דעם וועגען אין די געהעריגע פינאנץ־אמטען מיט ענטשפרעכענדע בקשות, וועלכע זענען אנב פריי פון שטעמפעל אפצאהל.

שטייער פון נישט פערבויטע פלעצער

לויטן רעקרעט פון מלוכה - פרעזידענט פון 14. יאנואר 1936 איז דער שטייער פון נישט פערבויטע פלעצער געווארען אפגעשאפט.

אויף זיין ארט איז איינגעפיהרט געווארען דער שטייער פון אומבעוועגליכע גיטער.

שטיבען - רעפעראציעס

ווייפיעל ס'איז פעראהאן א נויטוועגדיגקייט איי־בערצושטעלען אנ'איינוועגן, איז עס מחויב צו מען דער הויז־ווירט אויף זיין חשבון ווייל אזא רעפע־ראציע קאן נישט בעטראכט ווערען פאר קיין קליי־נע, אנ'אזוי גערופענע לאקאטארישע.

אורלויבען

לויט דער געריכטספראקטיק ווערט צוגעמשפט א פערגיטיגונג פאר די נישט בעקומענע אורלויבען אין די פריהערדיגע יאהרען נאר אין דעם פאל ווען דער מאהנער בעווייזט אז ער האט אין זיינע בפירוש געפאדערט די בערעכטיגטע אורלויבען, מ'האט זיי איהם נישט געוואלט געבען אדער געזאגט אין געכסטען יאהר צו געבען.

וועקסעל-פעראנטווארטליכקייט

מעגען אפילו אונטער איין וועקסעל פע־איינציגע אונטערשריפטען איז יעדער אונטערגע־נע סיידוי פעראנטווארטליך פארן גאנצען חוב. ביי א וועקסעל איז נישט פאראן קיין פראפאר־לע אונטער טיילווייזע, נאר א סאלידארישע פעראנט־ליכקייט.

דער אונטערשריפט איז נאר וואס קוים מאהנ־וועקסעל־בעזיצער אויף דעם חוב פון איין אונ־שריפענעם מעג דער לעצטער ווייטער זיך צו יעדען פון די איבעריגע אויסשטעלער.

טערמין פון צאהלען דירה-געלד

אין פרינציפ דארף א לאקאטאר צאהלען געלד פאראויס. קוים בעווייזט אבער א לאקאטאר ער האט די גאנצע צייט געצאהלט דירה־געלד מיט אדער נאכן אפלויף פון קווארטאל און דער האט נישט דעם צאהל־טערמין קוועסטיאנירט דער לאקאטאר ווייטער צאהלען דירה־געלד נאך ר'האט בזואהער געצאהלט.

Dr. med.
ALTRECHT
ספעציעל־ארצט פאר הויט־, געשלעכט־ קראנקהייטען און מענער־שוואכקייט
האט זיך איבערגעצויגען און נעמט אויף
פיעטריקאווער 161. טעל.
פראנט דריטער שטאק
פון 10 פריה ביז 2 מיטאג און פון 7 ביז 9
זונטאג פון 11 ביז 1 מיטאג
פאר פרויען א בעזונדער ווארטע־זאל
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע

געפונען ר' יהודה הנשיא'ס קבר

ירושלים (יט"א) אין דעם יודישען לאנד־ווירטשאפטליכע קאלעקטיוו שייך אבריק אין עמק איז ענטדעקט געווארען א הייל פון קברים, וועלכע איז אויסגעהאקט אין א ווייכען קרייד־פעלז און ענט־האלט א גרויסע צאהל צימערען, איינגעטיילט אין דריי שטאקען, אויף די ווענד פון די צימערען האט מען געפונען העברעאיש־ארמענישע און גריכישע אויפשריפטען, ווי אויך די נעמען פון די בעהאלטענע מנורות און פערשידענע יודישע בעצירונגען. מען רעכענט, אז די דאזיגע קברים־הייל געהערט צו א מיוחס'דיגער יודישער פאמיליע פון די ערשטע יאהר הונדערטער נאכ'ן צווייטען חורבן. און מען איז זיך משער, אז אין דער דאזיגער הייל איז בעגרא־בען געווארען ר' יהודה הנשיא און זיין גאנצע משפחה.

וועלט-קאנגרעס פון יוד. קאמבאטאנטען

וויען (יט"א) סוף יוני וועט אין וויען פאר־קומען דער צווייטער וועלט־קאנגרעס פון יודישע קאמבאטאנטען מיט'ן אנטייל פון דעלעגאציעס פון ענגלאנד, פראנקרייך, איטאליען, פוילען, אונגארן, בולגאריען, טשעכאסלאוואקיי, פעראייניגטע שטא־טען, ליטע, לעטלאנד, דרום־אפריקע און אויס־טראליען. חוץ דעם זענען ערווארט נאך דעלעגאציעס פון אנדערע אייראפעאישע שטעט.

ר. מלאך
דאן-דאמינגא
ראמאן

23

נאכדרוק אין א טאג - צייטונג, אפילו טיילווייז — פערבאטען.

ראזינע האט געהאט אנדערע חשבונות, צוליב וואס זי האט מסכים געווען אריבערצוגיין אין „וויס־טען העק" אין דער קאלאניע: כדי דער כעם פון דער טאבעטער זאל זיך אביסעל לעשען, דערנאך וועט זי אריבער און זיך אזוי איינהילען אין די קויפמאנס (די קויפמאנס האט זי געמיינט זייער רייכטום), אז זיי וועלען דאנקען גאט, אויב אנדרושע וועט כעהמען א גט פאר א מיליאן מילרייז!

נאך דעם ווי די „קאזא אלעמאן" איז געשטאנען עטליכע טעג פערמאכט מיט א געריכטס־צעטעל אנ־געקלאפט ביי דער טיר, האט זיך פרוך כ"ץ אריינגע־זעצט אין דער בארען צוזאמען מיט זיין ווייב. צווי־שען די זאכען, וואס ער האט מיטגענומען, איז אויך געווען דער חלף, וואס איז געלעגען אין שיידל.

דאס פירטע בוך
דער געלער שאטען
קאפיטעל איינס

דאניע איז אוועק פון די קאסטאריעס היוז נאך פריהער, איידער אנדרושעליטא איז אפגעפאהרען. ער האט נישט געוואלט איבערלעבען די איינציגע מאר־מענטען ווי פון דאמאלסט, בעת אנדרושע איז גער־פאהרען צו איהר חתונה. צי זיין האריץ איז איצט געווען גרינגער, צי זיין בארעקער — שטאר־קער, דאס האט ער נישט געוואוסט. איין זאך: ווען ער איז אוועקגעגאנגען, איז ער נישט געווען צוטראגען, נישט צעטומעלט, אפשר דערפאר, וואס ער האט טיף בעשלאסען, אז אנדרושע איז נישט אזוי גליקליך מיט איהר מאן, און אושר — ווייל ער האט זיך העמאלסט אויסגעוויזען הינטער דער וואנט, בשעת זי איז גע־קומען, איהן מיט דעם ווייכען זעגען אלע שווערע שטייטער ארויסגעפאלען פון זיין האריץ. איינס ווייסט ער נאר, אז ווען ער איז אוועק, האט ער געפיפט, פונדעסטוועגען האט ער שטארק געפלויפט, אז אנ־דרושע וועט נישט פאהרען, און אז דער „אויסגעוויק־טער יאלד" וועט זיך אליין אפטראגען, און ער מיט אנדרושען... (וואס איינס „ער מיט אנדרושען", האט ער קיינמאל נישט געקענט הערטראכטען, נישט גע־קענט צונויפקומען אפילו אין די חושים — אזוי שטארק האט זיך איהם אויסגעוויזען דער אפגרונט צווישען איהם און איהר).

און ווען ער האט זיך דערוואוסט, אז אנדרושע האט געהאלטען ווארט און איז יא געפאהרען, האט עפעס אין איהם אנגעהויבען צו ציטערן און גרי־מען. האט ער בעשלאסען קיין איין מינוט נישט צו זיין אליין, ארויסגעהמען כוואנען, גיין מיט איהר, וואו זי וועט וועלען, און זאל זיך די וועלט אונ־טערציטערן! (פאר זיינעטוועגען).

אין א מיטען טאג איז ער צו צום „פענסיאן פראנסעז" אויף רוא סאנטא אמארא, אנגעקלאפט אין די צוגעלעהנטע לופט־לאהעגס. פון א צעשויבער־טען קאפ האר האט ארויסגעפליקט אנ'אויג און גע־זעהן דאניען, האט זיך באלד דער לאחען ברייט גע־עפענט און א צעמאזשעטע פנים, איינגעמונקט אין פעטס, האט מיט איהם גערעדט.

ווען דאס מיהעל האט געהערט, אז דער הוסא פרעגט זיך אויף דער „עספאניאלא", האט דאס פעט קייט זיך אויף איהר נאך מעהר צעטלאנצט. זי איז פערשוואונדען פון פענסטער און באלד זיך נאכ־אמאל בעוויזען, שוין דאס מאל מיט נאך מיהעלשע פנים'ער. אלע האבען געזען איינאיינעם אריין, ווי־עס וואלט זיי שטארק אנגעגאנגען דער ענין. א טייל האבען זיך ממש געפרייט, וואס די ארימע קאנגא (נישט אלע האבען געקענט ארויסזאגען די „כא") וועט אויפלויבען. „אוי רוסא, האט זי דיך ליב!" — האט איינע ווי אויסגעשריגען.

ענדליך האט ער זיך דערוואוסט, אז כואנא איז אין „קאפיטאל פעדעראל", זי מוז שוין האבען א סך געלט, ווייל זי איז „אנגעשטעלט" אין א גרויס הויז.

די ערשטע, מיטן פנים פון פעטע קרעם, האט איהם ארויסדערלאנגט כואנעס א פאטאגראפיע, גע־נומען פון א קליינעם היימישען אפאראטעל. אויף דער פאטאגראפיע האט זיך אנגעשוועהט א האנט און א האלב פנים פון נאך א מיידעל, וואס איז נישט איינגאנצען „ארויפגעקומען", און אויף דער אנדערער זייט ביילד איז געווען אנגעשריבען דער נאמען פון „פענסיאן", די נאם, דער נומער און די שטאט, וואו כואנאס מידע ביינער זענען פערוואָרפען געווארען.

* * *

פאר דאניען איז דאס געווען איינס פון די גרעס־טע וואונדער: ער איז דאס ערשטע מאל אין זיין לעבען געווען אין אזא גרויסער שטאט, ווי עס איז ריא־דעזשאנעירא — די קאפיטאל־פעדעראל.

ביים אראפגעהן פון דער באהן האט ער זיך ווי פערלוירען. זיינע אויערען זענען נישט געווען גע־וואוינט אויפצונעהמען דעם גערויש, וואס האט זיך טעמפאנען פון קלינגענדיגע „באנדאס" און מיוזש־שניידען זיך אויף די טרוקענע שינעס, דער רעש האט געשריגען אין זיינע אויערען אריין ווי מען וואלט דארט אריינגעפויקט אויף בלעכענע פויקען...

די אויטאס האבען געבלאזען, דער גאזאליו האט ארויסגעשאדען און די מאטארס האבען טערקישט, דערצו האט נאך אויפגעצייכנט די לופט פון דעם אויפרייסען דעם אספאלט פון דער נאס מיט שארפע אייזערנע עלעקטרישע שטאנגען. האט אזוי געקלונ־גען, אז איהם האט זיך אויסגעדאכט, ווי די גאנצע שטאט מיט שווימען קלינגען, און די בערג, וואס האט־בען זיך געהויבען הינטער דעם וואקזאל, וועלען זיך אראפגליטשען און אלץ צודריקען....

נאך דאניע איז נישט געווען אליין. זיין בעגלייטער איז געווען איינער א דאס פאסקואל, וואס האט פערקויפט צייטונגען, שואוקאלאד און לאטעריי־צעטעלער אין די וואגאנען אויף דעם שטח צווישען און סאן־פאולא. דאניע האט זיך מיט איהם גע־קענט די לעצטע נאכט, וואו ביידע האבען געזעסען א מקום־מנוחה, אויף צוויי הויכע בענק פון קלאס. דאניע האט זיך אונטערגעלייגט דעם ציקאפענס און דאס פאסקואל — א פעקל צייטונגען.

דאן פאסקואל האט געהאט צייט צו פער־מיט דאניען דעם גאנצען טאג, ביז זיין וועט צוריק אפפאהרען. האט ער איהם טאג אפגעלאזט און איהם געוויזען אלע חידושים שטאט.

ער האט איהם אריינגעפיהרט אין אזא וואס פאר ווייניג געלט זאל ער קענען גענ־אלע תענוגים אויף דער וועלט. דאס איז פערבויעטער פלאץ, מיט הילצערנע בענק זענען געשטאנען קארוסעלען, וואו די הילצערנע פערד זענען געשווען אנגעטאן אין עטלע־לען, די ברוטשקעלעך האבען זיך נישט גערעדרייט די פערדלעך, נאר האבען זיך געוויגט אין דער קרים און אין דער ברייט. רעדערליי געשליפענע שפיגלען האבען זיך געדרייט מיט דער קארסעל, און שטיקער זון געפלויגען מיט די צעגאלאפטע פערדלעך.

עס זענען געווען פערשידענע אנדערע געען, ווי דאס שפילען אין באלאס, אריינ־שפאקיווען און ווארפען נאקעטע מיידלעך. אויך געקאנט אויספרובען זיין כוח, א האנטאבע און שלעפען און מנצח זיין די שרישען כוח. ער האט אויך געקענט טון א א האמער אין אנ'אייזערנעם קלאץ און א זיך קאפהויער הויבען ביז צו דאמע שפיץ בוים, אין דער הויך זאל עס א קלונג טון און אך דערפאר קריגען א גוטען, באהיטגעט די דאס פאסקואל איז ארומגעגאנגען מיט דאנט דראפענע מטבעות, געשטעלט, געצאלט געשפילט אויף וואס זיין אוי איז נאר דאניען אפשר האט אממייסטענס אינטער אפטיילונג פון שראטען, וואו מען קען קאטשקעלעך, וואס וויגען זיך אויף דער דער אימרוה פון א ווינער.

(פארטזעצונג קומט)

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

מיטוואך, 6 …ייר … תרצו

מאי

זון-אויפגאנג 4.12
זון-אונטערגאנג 7.14

צוליב די רעוויזיע-באגרענעצונגען
בלייבט די מיטעלע און קלייגע אינדוסטריע אהן רויה-שטאפען
א סך פאבריקען וועלען זיך מוזען שליסען

(אג) די נייע רעוויזען פארשריפטען וואס האבען אין זיך גרויסער אינדוסטריע ארויסגערופען א ריי קאמפליקאציעס האבען אין דער מיטעלער און קלייגער אינדוסטריע גאהם געווען ממש געוואלדיגע ענדערונגען וואס בעדראהען דער עקזיסטענץ פון א סך לאדזער אונטערנעהמער.

די קליינע און א טייל מיטעלע טעקסטיל אינדוסטריע ווי אויך די גאנצע אינדוסטריע וואס פראדוצירט וואטע ווערט בעריגט, אויב עס האנדעלט זיך וועגען רויה-שטאפען, דורך די פאנוועל און אפפאל הענדלער, די דאזיגע אינדוסטריען פלעגען קויפען אויף קרעדיט אויסשטעלענדיג 3 חדשים'דיגע וועקסלען. די הענדלער ווידער פלעגען קויפען די רויה-שטאפען פון די אויסלענדישע פיגוועל אגענטורען אויף גאנצאהמעס. זיי האבען אויך בעקומען אויף קליינע סומען קרעדיט פון צוויי ביז דריי וואכען. לעצטענס צוליב דער גרויסער קאנקורענץ האבען די הענדלער שוין אנגעהויבען צו נעהמען וועקסלען אויף 5 חדשים. עס פערשטעהט זיך אז די פיגאנציעלע לאגע פון די הענדלער איז נישט געווען קיין גוטע. פון איין זייט האבען זיי געקויפט פאר געלד און פון דער אנדערער זייט האבען זיי פערקויפט אויף קרעדיט. זיי האבען זיך אבער אנ'עצה געגעבען דורכדעם וואס זיי האבען צוזאמענגעארבייט מיט קרעדיט אינסטיטוציעס וואו זיי האבען דיסקאנטירט די וועקסלען פון זייערע קליענטען. שוין אין די לעצטע וואכען איז די דיסקאנטא געווען שטארק בעגרעניצט ווייל די קאאפעראטיווע בענק נעהמען נאר אן א בעגרענעצטע צאהל וועקסלען צום דיסקאנטירען אין פעהלענדיש צו די פיען. ביי אזעלכע בעדינגונגען האט האס איינפיהרען די רעוויזען בעגרעג־צונג ארויסגערופען אויפן דאזיגען מארק געוואלדיגע שוועריגקייטען וואס האט דערפיהרט דערצו אז די מיטעלע און קליינע אינדוסטריע אין לאדז זענען געבליבען פולשטענדיג אהן רויה-שטאפען צוליב פאל גענדע סיבות: 1) די פיגוועל הענדלער וואס האבען נישט קיין אויסלענדישע וואלוטע קענען נישט שליסען אפילו די קלענסטע טראנזאקציע מיט די אגענטורען וועלכע ווילען אין קיין שום פאל נישט אננעה מען קיין פוילישע זלאטעס, דאס פערזעהען די הענד לער מיט רעקונגען איז רעהוויל נישט קיין גענוגענ דע. 2) דער וועקסעל-דיסקאנט האט זיך פערקלענערט ביז צו א מינימום. 3) די פריזען אויף פאנוועל רויה שטאפען האבען די אגענטורען ביז איצט פעסטגע שטעלט אויסשליסליך אין סטנט לויט'ן קורס פון צאהלונגסטאג.

רעאזומירענדיג דארף מען פעסטשטעלען אז די אויבען-אויסגערעכענטע פאקטארען האבען ארויסגע רופען אזא צושטאנד, אז עס איז פאראן א מורא אז די פאבריקען פון דער מיטעלער און פון דער לויהן אינדוסטריע וועלען אין דער נאהענטסטער צייט גע שלאסען ווערען צוליב מאנגעל פון רויה-שטאפען.

—*✻*—

אויפרוף פון הויפט-קאמיטעט
צו בעעהרן דעם 1. יארצייט פון מארשאל פילסודסקי

די ערשטע יאהרצייט פון גרויסען פאלקס-פיהרער מארשאל פילסודסקי וועט זיין א וועהמאגליכער טאג פאר גאנץ פוילען, דאס פאלק וועט זיך אבער נישט אונטערגעבען דעם טויט, נאר וועלען עהרען דאס הערליכע לעבען, וואס איז פערלאשען געווארען מיט א יאהר צוריק אין די היסטארישע מויערן פון בעלוועדער. דער 12 מאי וועט אונז פעראייניגען חער קאלעקטיווער כבוד פאר דעם, וועלכער האט געשאפען דאס נייע פוילען, דער טרויער וועט אונז וועקען צו מעשים.

אין דעם דאזיגען טאג וועלען מיר נישט וואר־פען די ארבייט, דעם, וועלכער האט שווער געאר־בייט ביז זיינע לעצטע מינוטען, וועלען מיר נישט בעעהרען מיט פייערן יום-טובים, מיר וועלען נאר אוועקגעהן פון די ווארשטאטען אויף דעם נויטיגען מאמענט, פדי אין תפילות צו בויגען דעם קאפ פאר דעם גרויסען פערשטארבענעם. פון מוזיק וועט מען אין דעם טאג נאר הערען דעם נאציאנאלען הימן.

האן וועט דער מארשאל בעעהרט ווערען מיט שטילשווייגען ווען זיין הארץ וועט קומען צו קבורה אין ווילנא.

* * *

די ארגאניזאציעס, וועלכע ווילען אנטיילנעמען בעת די גאטעסדינסטען און בעת די פייערליכקייטען אויפן האלער-פלאץ דארפען זיך מעלדען מעלע פאניש אויף נומערן 218-01, 218,03 און 218-29

—*✕*—

אפקלאנגען פון ערשטען מאי
29 ענדעקעס זענען אפגעפיהרט געווארן אין טורמע אויף טארגאווע גאס

ווי בעקאנט זענען חעם ערשטען מאי ארעסטירט געווארען אויפ'ן הויף, וואו ס'געפינט זיך דער „ארעגראוונאיק" 91 ענדעקעס, וועלכע האבען גע־פרובט צו שטערען די ארבייטער-מאניפעסטאציע דורך ארויסרופען א געשלעג, ווארפען שטייגער און שיסעריזען, בעת וועלכע עטליכע מענשען זענען שווער פערוואונדעט געווארען.

פון די 91 פערהאלטענע זענען א טייל בע־פרייט געווארען, בלויז 29 ענדעקעס זענען לויט'ן בעשלוס פון אויספארשונגס־ריכטער איבערגע־פיהרט געווארען פון אויספארשונגס-אמט אין טור־מע אויף טארגאווע גאס. צווישען די ארעסטירטע געפינט זיך אויך דער געוו. ענדעקישער ראטמאן אנטאני בעלקא.

טעאטער „ראזמאיטאשטשי"
ציגעל-גאס 27. טעל. 112-25.
דיר.: דוד צעלמייסטער.

היינט און טעגליך, 9 אווגט
גאסטשפילן פון קליינקונסט-טעאטער
„אראראט"
קינסטל. אנפ.: מ. בראדערזאן.

אין גרויסן רעווי-ספעקטאקל
„א וועלט מיט נסים"

מאנטאזש און רעזשי: ש. דזשיגאן און י. שומאכער.
ד ע ר א נ ס א מ ב ל (לויט א. ב.): חנה גראסבערג, שיינע מרים, מאלווינא ראפעל, ש. דזשיגאן, וול. גאדיק, סם היאר, מ. אפענהיים, מ. פולאווער און י. שומאכער.
דירינענט: ד. בייגעלמאן.   ביהנע-לייטונג: ב. שווארצשטיין.

10 שמוגלער פאר'ן געריכט

(א) געכטען זענען פארן היגען קרייז-געריכט געשטאנען 10 פערזאן, וועלכע זענען געמשפט גע־ווארען אלס בעשולדיגטע אין שמוגלען סחורות פון דייטשלאנד — דער עיקר פעלעכלעך.

אאויף דער בעשולדיגונגס-באנק זיצען: אדאלף פינגערהוט, אברהם קאנטאראוויטש, משה טיבערג, בענאראדאלף ראזנער, קלמן ראפ־פוך, משה מארקאוויטש, זעליג וויסער, שמואל וויסער, שמואל ביאלעק, דוד קאדזשקא.

דער אורטייל וועט ארויסגעטראגען ווערען היינט 9 פריה.

פערמשפט און פרייגעשפראכען

(א) דעם 12 יאנואר 1934 האט אין דער פאב־ריק פון הזשענטעלמען (לימאנאווסקיגא 156) פא־סירט א קאטאסטראפע: עס האט אויפגעריסען א קעסעל, און דערביי זענען דערהרג'עט געווארען 3 ארבייטער — יאן דוטקיעוויטש, באלעסלאוו קלעש־טשינסקי און פיאטר בארשאווסקי.

געכטען זענען אלס אומדירעקטע שולדיגע אין זייער טויט געשטאנען פארן געריכט: דער מייס־טער יוזעף מילאשיק און זיין געהילף קאניעצטשגי. זיי זענען פערמשפט געווארען צו 6 חדשים טורמע, אבער די שטראף איז זיי אויפ'ן יסוד פון דער אמנעסטיע געשענקט געווארען.

אקופאציע-שטרייקען

(א) אין דער פאבריק פון שגורען פון חער פירמע „גאפיגער" (נאפיורקאווסקיעגא 12) איז אויס־געבראכען אנ'אקופאציאנס-שטרייק. עס שטרייקען צנ'ערך 100 ארבייטער. אויף היינט איז בעשטימט א קאנפערענץ.

— (א) אנ'אקופאציע-שטרייק פון אנ'ערך 250 ארבייטער איז אויסגעבראכען אין חער פירמע קליינמאן (זאגאניקאווא 20), מחמת דעם, וואס די פירמע האט צוליב'ן מאנגעל אין בעשטעלונגען, גע־קינדיגט די ארבייטער.

— (א) דער אקופאציע-שטרייק פון די 900 אר־בייטער אין הארארק'ס פאבריק (רוקיעדפאביאניץ) דויערט נאך, און דערווייל איז נישטא קיין אויס־זיכט, אז דער סכסוך זאל שנעל ליקווידירט ווערען.

* * *

— געכטען איז אויסגעבראכען אנ'אקופאציע־שטרייק אינם טארהטאק פון העלמוט שווארץ (הענ־ריקא גאס 4). עס שטרייקען 50 ארבייטער.

שרעקליכער זעלבסטמארד פון אנ'ארבייטסלאזען

(א) אין דער פארשטאט ווימיסלאוועק, אין ראדאמסק, איז דער ארבייטסלאזער דער 51-יאה־ריגער יוזעף קובאשיאק, וועלכער האט זיך נישט לאנג צוריק צוריקגעקעהרט פון דייטשלאנד-בעגאנ־גען זעלבסטמארד אויף א שרעקליכען אופן: ער האט זיך נעמליך ארומגעבונדען מיט א לאנגען דראט, איין עק פון וועלכען ער האט פעדווארפען אויף די טעלעגראפען-דראטען, אויפן צווייטען טאג איגדערפריה האט מען איהם געפונען א טויטען.

* * *

(א) אויף מאיאווע 33 האט זיך געסם'ט מיט עסיג-עסענץ די 27-יאהריגע קאראלינא ברייער. פאגאטאוויע האט זי אפגעפיהרט אין שפיטאל.

* * *

(א) אויף דער וואדנע-גאס 19 האט זיך גע־סם'ט מיט יאדינע די 21-יאהריגע סטאניסלאווא יארשעוווסקא, פאגאטאוויע האט זי אפגעפיהרט אין שפיטאל.

גייסטיג קראנקע אויף דער פריי

(א) געכטען זענען פערנאטירט געווארען 3 פאלע, ווען גייסטיג-קראנקע האבען געמאכט ווילדע העצעס אויף די גאסען, בעת וועלכע עס האט גע־מוזט אינטערווענירען פאגאטאוויע און אפפיהרען די קראנקע אין שפיטאל.

דער ערשטער פאל האט פאסירט אויף דער טרעבושינסקא גאס מיט א 15-יאהריגען אומבעקאנ־טען יונגעל, וואס זיין וואוין ארט איז נישט בע־וואוסט, דער צווייטער פאל מיט ביילע קליין פון זאווישא 25), דער דריטער פאל מיט דעם 41-יאה־ריגען היימלאזען בראניסלאוו וואיטשעכאווסקי.

עס ווערען צולייגט 3 הייזער

(א) אויף דער פעראדענונג פון דער בוי־אינספעקציע ביי דער לאדזער שטאט-פערוואלטונג, ווערען צולייגט דריי הייזער, וואס בעדראהען די עפענטליכע זיכערקייט, דהיינו: 1) אויפ'ן 28-טען קאניאווער שיסער-פעלד 55, 2) אויף שאפענא 5 (באלוט), און 3) אויף זשוראוויע 14

Dr. med. L. Berman
צעגעלניאנא 15. טעל. 149-07
ספעציעל-ארצט פאר מענער - שוועכע-בע האנדלונג און סעקסועלע בעראטונג
נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אווענט.
זונטאג פון 9—1 פארמיטאג
פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזען

Dr. med. Trepman
ספעציאליסט פאר טריפער, סיפילים און הויט-קראנקהייטען,
בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע.
זאוואדזקא 6, טעל. 234-12
נעמט אן פון 8—11 פארמ. און פון 6—9 אוונט.

…ביליגסטען און אמבעסטען
צום מזרח-יריד
…קיין ארץ-ישראל
…ויעלונג קיין בודאפעשט און וויען
דעם 8/5 — 112 זל.
…הנחה- און סוראציע-פעסער
…קיין עסטרייך, טשעכאסלאוואקיי
און אין אנדערע לענדער.

…טעהערשאפט פון „אינטוריסט"
אויספלוגען קיין רוסלאנד.
…בילעטען און שיפס-קארטען קיי
…לאנד. אינפארמ. ערטיילט טעגליך
דאס רייזע-ביורא
Union Lloyd
PIOTRKOWSKA 42,
telefon 107-87.

…פאבאר 1915

…מיטוואך, דעם 6 ד. ח.:
…די קאמיסיע נומער 1 פון דריטען קאמי־… מיט די אותיות פון
B. C
…דער קאמיסיע נומער 2 פון 1 קאמיסאר־… די אותיות:
L, Ł. M, N. O, P

…זענען דארפען זיך שטעלען צו דער פאבאר־… נומער 1 די פאבאראוצעס, וואס זענען … געווארען אין 1915, וועלכע וואוינען … פון 3. קאמיסאריאט און זייערע פא־… הויבען זיך אן מיט
Ch, D, E, F
…און פון 1. קאמיסאריאט מיט
S, Sz, T, U, W, Z
…דער פאבאר־קאמיסיע נומער 2 — די, וואס … אויפ'ן שטח פון 1 קאמיסאריאט און זייע־… פאמיליען־נעמען הויבען זיך אן מיט די אותיות:
G, I, J, K

אפטייקען.
היינטיגע נאכט - דיזשור'ען

(א) היינט בייגאכט דיזשורירען: י. סאהאנע (…אלעקסאנדראווסקיעגא 80), ס. טראווקאווסקי (בזשעזשי־…ר 56), י. קאפראווסקי נאוואמיעיסקא 15), מ. …בלום (שרודמיעיסקא 21), מ. בארנאשעוסקי (…דריקאווער 95), ל. טשינסקי (ראקימשינער 53), … קוארטשינסקי (קאנסנא 54), י. שיניעצקא (…קער 59).

א נייער פינאנץ-אמט

(א) אין דעם אדמיניסטראטיווען קרייז פון …לאדזער פינאנץ-קאמער איז געבילדעט געווא־… נייער פינאנץ-אמט, בעצייכענט מיט דעם … 13.

KINO TEATR
MIRAŻ
…LISTOPADA 16

היינט פרעמיערע!
…טער פילם פון דער אויסלענדישער פראדוקציע
אין דער יודישער שפראך
„על חטא"
…מאנומענטאלע דראמע פון יודישען לעבען.
…שפען אויפ'ן גרונד פון אנ'אמת'ער פאסירונג
פון דער וועלט-מלחמה.
אינסצעניזאציע פון בעקאנטען דראמאטורג
י. מ. ניימאן. אין די הויפט-ראלען:
א. מארעווסקי
ש. דזשיגאן
י. שומאכער
קלארא סעגאלאוויטש
אויסערן פראגראם: כראניק P.A.T.

צום 24־טען יאָהרצייט פון'ם לאָדזער רב ר' אליהו חיים מייזל זצ"ל

פון ב. א. גליקסמאַן

היינט פסח שני ווערט 24 יאָהר זייט מיר האָבען פערלוירען דעם לאָדזער רב, דעם בעריהמטען גאון און גדול בדורו ר' אליהו חיים מייזל זצ"ל, זיין הדרת פנים און פאַטריאַכאַלישעס אויסזעהען, שטעהט נאָך פאַר אונזערע אויגען, זיינע מעלות און מידות טובות ליגט אונז גוט בזכרון, זיין איבער־געגעבענהייט און מסירות נפש צו העלפען יחידים אָרימעלייט. און דעם כלל ישראל.

מיך דערמאָהנט אַן'אונטערהאַלטונג מיט איהם, שמחת תורה פלעגט ער זאָגען א דרשה אין דער שוהל פון „בקור חולים", זיין הויפט טעמא איז תמיד געווען אין ענין צדקה, צדקה זאָל מען געבען בתשיעות חן, דעם אָרימאַן זאָל מען וואָס פריהער העלפען, כדי ער זאָל נישט ליידען בזיונות און הויפטזעכליך זאָל מען געבען צדקה לשמה, נישט אויף כבוד און צו בעריהמען זיך.

„רבי, האָב איך איהם געפרעגט, וואָס קען אונז שאַדען, אַז מ'גיט צדקה אויף כבוד צו גרוי־סען זיך? יעדער גיט דאָך מעהרער און מיר קענען ממילא די אָרימע קראַנקע מעהר אונטערשטי־צען, אגב מתוך שלא לשמה, באים לשמה.

האָט ער מיר געענטפערט מיט א שמייכעל: „דאָס איז דער חילק צווישען א רב און, אַ כלל־טוער, ביי אייך כ"ט קומט אויס די מציה שפעטער, ביים פערטיילען די צדקה, דעריבער אַרט אייך נישט פון וואַנען און אויף וועלכען אופן די צדקה איז איינגעפלאָסען, אַבי איהר האָט וואָס מעהר געלד צו פערטיילען.

ביי אונז רבנים איז די מציה פריהער, שוין ביים געבען די צדקה. דעריבער פאָדערען מיר, אַז מ'זאָל זיי געבען לשמה ולשם מצוה.

איהר געדענקט דאָך מסתמא, האָט ער מוסף געווען, דעם פסוק אין תהלים, כי לא במותו יקח הכול, ולא יורד אחריו כבודו, מילא דאָס פער־מעגען פערשטעהען מיר, אַז ער קען נישט מיטנעמען, נאָר פאַרוואָס זאָל איהם דער כבוד נישט בעגלייטען?

„לפי דעתי, האָט ער געזאָגט, מיינט מען טאַקע דעם געקויפטען כבוד, ווען איהר וואָלט קומען צו איהם אין שטוב נאָך א נדבה, וואָלט ער אייך אפשר נאָר געגעבען א רובעל, נאָר דאָ, אין שוהל, ביי דער עליה, אַז אלע זאָלען הערען, גרויסט ער זיך כדי צו געניסען כבוד, איז ער מנדר 10 רובעל, הייסט עס פאַר 9 רובעל געקויפטען כבוד, נישט לשמה, אָט דער כבוד וועט איהם נישט בעגלייטען: צו אַלעם איז ער געווען שלאג פערטיג צו ענטפע־רען און כמעט זיין גאַנצע הכנסה האָט ער פערטיילט אָרימעלייט, דעריבער האָט ער ביי אַלעמען נושא די געווען, אַפילו ביי דער מאכט אויך און אויסגע־פועלט טובות פאַר יודען אָהן א שיעור, ווער געדענקט דאָס נישט, בימי קאַזנאַקאָוו, ווי ער האָט

גערעטעוועט יודען פון א זיכערען פּראָגראָם.

ער פעהלט אונז אויך היינט, שווער, זעהר שווער צו געפינען א ממלא מקומו, וואָס זאָל וועלען און קענען לייסטען דאָס, וואָס ער, דעריבער בעוויי־נען מיר איהם נאָך היינט.

היינט וועלען מסתמא שטראָמען טויזענדער מענשען צו זיין קבר מתפלל זיין, דאַרפען מיר מנדר זיין צדקה לשמה פאַר דער „תלמוד תורה" וואס ער האָט געגרינדעט און טראָגט זיין אומפערגעסליכען נאָמען.

בעפעלקערונג האָט אונז פשוט געצווינגען דערצו, דען ביי דער יעצטיגער קריטישער צייט איז אפילו דער מיטעלמעסיגער בעל הבית אויך נישט אומ־שטאַנד צו לאָזען לערנען זיין קינד אין א פריוואַט חדר.

דעריבער ווענדען מיר זיך צו אייך, אחינו בני ישראל און פאָדערען אויף אַלע, ווען עס איז טייער דער נאָמען פון מיסד התלמוד תורה און ווילען טוען א נחת רוח לנשמתו הטהורה, און ווילען אויך ראַטעווען די אָרימע יודישע קינדער, זאָלט אונטערשטיצען דעם מוסר מיט אַ ברייטער האַנד, דען די תלמוד תורה געפינט זיך אין א אוי־סערגעוועהנליכער קריטישער לאַגע און נויטיגט זיך אין דרינגענדע הילף.

געדענקט אַז דאָס איז נישט קיין נדבה נאָר אַ חוב וואָס דאָס יודישע לאָדז איז שולדיג דעם גרוי־סען גאון זצ"ל דעם גרינדער פון דער תלמוד תורה, ווי אויך די אָרימע קינדער אין וועמענס זכות די וועלט ווערט געשפייזט, כמאמר חז"ל אין העולם מתקיים אלא בזכות ותנוקות של בית רבן.

מיר בעטען אויך אַלע גבאים פון די שוהלען, בתי מדרשים, שטיבלעך חברות, אי"ה ש"ק פרשת אמור צו מאכען הזכרות לנשמת הרהגה"צ זצ"ל, און די נדרים זאָלען גיין לטובת זיין תלמוד תורה און די רשימות פון די מנדבים צושיקען אין קאַנצע־לאַריע פון דער תלמוד־תורה, יאַקובאַ 6.

די פערוואַלטונג פון דער „תלמוד־תורה" ע"ש הרהגה"צ רבנו אליהו חיים מייזל זצ"ל.

שטיצט דעם רב'ס „תלמוד תורה"
(אויפרוף)

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער 24־טער יאָהרצייט פון אונזער גרויסען גאון און מנהיג רבשכבה"ג הרב רבנו אליהו חיים מייזל זצ"ל, וועלכע קומט אויס היינט מיטוואָך פ' אמור תרצ"ו (6.5.36) קומען מיר דערמאָנען דאָס יודישע לאָדז אין דעם מאָנו־מענט וועלכער שטעהט אויף זיין נאָמען, דאָס איז די תלמוד־תורה, וועלכע איז דורך איהם געגרינ־דעט געוואָרען מיט 63 יאָהר צוריק און וועלכער עס לערנען בערך 400 אָרימע קינדער און יתומים. — מיר האָבען אָנגעשטרענגט אלע כחות צו עפענען די מחלקות וועלכע זענען צוליב דעם קריזיס געוועזען רעדוצירט דען די נויט פון דער אָרימער יודישער

גוט מאָרגען

תולה ארץ על בלום...

דער פיהרער פון די פראַנצויזישע [...] ציאַליסטען לעאָ בלום, זאָל ווערען פרעמ[...] מיניסטער אין פראַנקרייך.

(פון דער פרעס[...])

נאָך דעם זיג פון די סאָציאַליסטען אין פר[...] רייך האָט אונזער „געטרייער לעזער" בעקומען [...] ראַוש, מאָג־טעגליך בעזוכט ער די רעדאַקציע [...] וויסען זיך.

— נו, ר' רעדאַקטאָר, וואָס הערט מען [...]

— ס'איז גוט, ער איז שוין געזיכערט.

— טאַקע געזיכערט? פון וואַנען ווייסט אי[...]

— וואָס הייסט פון וואַנען? אָט איז א חומ[...] אַז ער איז שוין מיט מזל אדורך.

— אַדורך? זעהר גוט, כ'בין זעהר צופרי[...] וואָס ער איז מיט מזל אדורך.. און זאָגט זשע [...] רעדאַקטאָר לעבען, טאַ וואָס וועט איצט זיין?

— ווער ווייסט? ס'איז גאַנץ מעגליך, אַז די [...] חמה וועט ווייטער געפיהרט ווערען.

— א מלחמה? וואָס פאַר א מלחמה?

ווענען וועמען רעדט איהר דען? ווענען ו[...] פרעגט איהר, צי ער איז געזיכערט, נישט [...] נעגוס?

— וואָס פאַר א נעגוס? איך מיין בלום'ען. [...] בלום, דעם פיהרער פון די פראַנצויזישע סאָצי[...] מען. איך האָב געלייענט אין דער צייטונג, אַז [...] זער בלום זאָל ווערען פרעמיער־מיניסטער אין פ[...] רייך, בין איך געקומען פרעגען, צי ער איז [...] טערט, קומט איהר רעדאַקטאָר לעבען, און [...] צעהלט מיר א מעשה וועגען נעגוס. וועמען אי[...] רעסירט איצט א נעגוס, וועמען? מיך אינטערעס[...] איצט, צי בלום וועט ווערען דער מושל פון פ[...] רייך. נו, זאָגט מיר, רעדאַקטאָר לעבען, ווי [...] איהר?

— ס'איז זעהר מעגליך. ער האָט גרויסע [...] סען.

— טאַקע? הונדערט און צוואַנציג איהר [...] איהר מיר לעבען! א נייע נשמה האָט איהר [...] אַריינגעזעצט. אַ, הערט איהר, ווען דאָס זאָל [...] אַזוי זיין, ווען בלום זאָל טאַקע ווערען פרעמ[...] וועל איך... וועל איך... דעם שבת מאַכען א [...] סעודות. כ'וועל שטעלען אַ פעסעלע, מ'וועט [...] טען הערינג, מ'וועט קנאַקען וואַלי־פלוצלער [...] מ'וועט טרינקען לחיים פאַר לייבוש'עס געזונט.

— פאַר וועלכען לייבוש?

— וואָס פערשטעהט איהר נישט? בלום'ען [...] מען לעאָ, מסתמא איז זיין יודישער נאָמען — [...] בוש, לייבוש בלום, אונזער לייבוש'ל!..

— יאָ, רבותי, „תולה ארץ על בלום"...

אב—נע[...]

פאַראיין פון דרוי־שטאָף און האַלב פאַבריקאַנטן־סוחרים

די נייע פערוואַלטונג האָט זיך קאָנסטיטו־אירט: פּרעזעס—נ. ריבאַ, וויצע—א. ל. אפּט, סעקרעטאַר—ס. פּאַוואַדאָווסקי, קאַסיר—י. לעווי, מ. עלבוים—קאַנדידאַטען: קאַרנאָווסקי, קרויסקאָפּ, מ. עפּשטיין־רעוויזיר־קאָמיסיע: מ. מונטשיק, א. קראַ־קאָווסקי, נ. שטערנהיים.

Dr. med.
Sadokierski
כירורג פון צייהן און יאַסלעס
Piotrkowska 164 tel 114-20.

וועגען אָרגאַניזירן פּאָפּולערע באַהן־אויספלוגן

דאַרף מען זיך מעלדען צו דער 3־טער פערקעהרס־אַפּטיילונג אין לאָדז

אויף א פעראָרדנונג פון קאָמוניקאַציע־מיני־סטעריום, איז ביי דער דריטער אָפּטיילונג פון דער פערקעהרס־אַפּטיילונג אין לאָדז, געעפענט געוואָ־רען א רעפעראַט פאַר טוריסטיק, וועלכער וועט ער־לעדיגען אַלע ענינים, וואָס האָבען א שייכות מיט אָרגאַניזירען פּאָפּולערע באַהן־אויספלוגען און אַנ־דערע טוריסטישע באַהן־אימפּרעזעס, וואָס ווערען איינגעאָרדנעט דורך פערשידענע טורן. און געזעל־שאַפטליכע אינסטיטוציעס.

וועגען די אַלע ענינים דאַרף מען זיך מעלדען צום רעפעראַט אין וואָקזאַל פון דער פאַבריק־באַהן (ערשטער שטאָק) פון 9 ביז 2 שבת און יום־טוב פון 9 ביז 12 מיטאָג.

פּיאַניסט פון וועלט־רוהם.
לאָורעאַט פון אינטערנאַציאָנאַלען קאָנקורס א. נ. פון שאָפּען.
אין פּראָגראַם: שאָפּינגען פון באַך, בעטהאָווען, בראַהמס, שאָפּען א. א.
די קליינע צאָהל איבערגעבליבענע בילעטען צום פּרייז פון 1 זל. ביז 1 זל. פערקויפט די קאַסע פון פילהאַרמאָניע.

IMRE UNGAR

זאַל פילהאַרמאָניע
נאַרוטאָוויטשאַ 20 — טעל. 213-84.
היינט, מיטוואָך, ד. 6 מאַי. 8.45 אָוונד
נור איין מייסטער־קאָנצערט פון

ר. איזראַעל

אויסגעליטערטע נשמות

סענסאַציאָנעל שפּאַנענדער ראָמאַן פון יודישען לעבען

10

אויף די יודען אין שטעטעל איז אָנגעפאַלען אַנ'אימה, מ'האָט אַריינגעכאַפּט אַלצדינג וואָס מ'האָט געהאַט אַרויסגערוימט אין גאַס אַריין און פערמאַכט לאָדענס און טירען. קינדער האָט מען שנעל אַריינגעיאָגט אין די שטובען אַריין און אַליין האָט מען נישט געוואוסט וואו זיך אַהינצוטון. קוקענדיג אויף דעם פערזאַמעלטען עולם פאַר דעם פענסטער פון מרדכי זאַמערפעלד, וועלכער איז דאָס אַ מינוט געוואָרען אַלץ גרעסער און צאַר־ניגער, האָבען די יודען געפיהלט, אַז עס האַלט פאַר אַנ'אויסברוך וואָס קען האָבען טרויעריגע פאָלגען, די יודען האָבען צווישען זיך נישט גע־רעדט נאָר פילדייטיג זיך איבערגעוואונקען, אַזוי אַז יעדער האָט אויסגעצייכנט פערשטאַנען וואָס דאָ קומט פאָר, קיינעם איז אָבער נישט איינגעפאַלען צו געהען צו זאַמערפעלד'ן און זיך צו דערוויסען וואָס דאָרט קומט פאָר, וועגען וואָס דער פריץ איז דאָרט אַריינגעגאַנגען און בלייבט אַזוי לאַנג, איבריגענס זענען נישט געווען אַזעלכע דרייסטע און מוטיגע וואָס זאָלען וועלען זיך אונטערנעהמען אַזאַ ענין?

נאָך דער אַלטער בלינדער רב איז געוואָרען שטאַרק דערציטערט פון דער געשעהעניש, זיצענ־דיג אין זיין שטענדיגען בית־המדרש־צימער, וואו ער האָט געלערנט, וואָס האָט זיך געפינען אין זיין וואוינונג פונקט אַקעגען איבער זאַמערפעלדס מויער, האָט דער בלינדער רב געהערט דאָס געמורמעל פון דער מאַסע, די דראָהענדע אויסגעשרייען און דעם גאַנצען געטומעל.

— פישעל, פישעל קום נאָר אַהער, האָט דער רב גערופען.

— אַ דערשראָקענער דערציטערטער און פער־מאַטערטער איז פישעל צוגעגאַנגען צו זיין פאָטער, ער האָט אפילו נישט געטראַכט וועגען פערהוילען פאַר דעם בלינדען רב דאָס וואָס עס קומט דאָ פאָר, ווייל דאָס האָט נישט געהאַט קיין שום זינען.

— וואָס טוט זיך אויפ'ן גאַס, האָט דער בלינ דער געפרעגט, עפּיס שרעקט מ'ר דאָס האַרץ, צי איז חלילה, נישט געשעהען עפּיס שלעכט, דאָס געמורמעל געפעלט מיר גאָרנישט.

— טאַטע, ס'איז געשעהען אַ שרעקליכע זאַך, האָט פישעל אָנגעהויבען מיט א ציטערודיגער שטים.

— דהיינו? וואָס איז אַזעלכעס געשעהען? זאָלסט מיר אלץ דערצעהלען.

— מ'האָט געפינען ביים טייך צוויי ערמאָרדעטע מענשען, ווי ס'האָט זיך אַרויסגעשטעלט איז דאָס דעם פּריץ'ס טאָכטער און איהר קינד, דאָס פעבעל האָט צוליב דעם פערשפּרייט אַ בלבול, אַז דאָס האָבען יודען ערמאָרדעט דעם פּריץ'ס טאָכטער מיט איהר קינד, כדי צו נעהמען זייער בלוט אויף מצות, איצט איז דער פּריץ וועגען עפּ'ס געקומען צו ר' מרדכי זאַמערפעלד און דער גאַנצער עולם שטעהט פאַר'ן פענסטער און דראָהט מיט אויסגע־שרייען און מיט די פויסטען.

— רבונו של עולם! האָט דער אַלטיטשקער אויסגעשריגען נישט מיט זיין קול, אויפהויבענדיג די הענד צום הימעל, האָב רחמנות אויף דייז פאָלק, ישראל, וועגד אָפּ יעדעס בייז פון זיי.

—פישעל, האָט דער אַלטער רב ווייטער געזאָגט ווייסט מיך אַריבערפיהרען צו ר' מרדכי'ן, איך וויל וויסען וואס דער פּריץ רעדט דאָרט, דער פּריץ איז נישט קיין שונא ישראל, נישט איינמאָל האָב איך שוין מיט איהם גערעדט, ער איז שטענדיג געוועזען פריינדליך צו מיר, איך וויל רעדען מיט איהם, איך וועל איהם שווערען, אַז דאָס איז אַ ליגען, אַ בלבול וואָס שונא ישראלים האָבען אויס־געטראַכט.

— טאַטע, דו דאַרפסט נישט געהען אַהין, כ'האָב מורא, אַז דו זאָלסט זיך איצט בעווייזען אין גאַס, די מאַסע איז אַזוי צורייצט און אויפ־געדעגט...

— וואָס געהט דאָס מיך אָן, מ'דאַרף אָפּראַטע ווען דאָס שטעטעל פון אַ צרה און דאָס גאַנצע יודישע פאָלק פון אַ בלבול, פישעל, זאָלסט מיך נישט אָפּהאַלטען דערפון וואָס איך וויל טון.

הגם פישעל האָט זעהר גוט געוואוסט, אַז דער צאָרן פון דער מאַסע אין גאַס איז קודם־כל געווענדעט געגען איהם, אַז ער ריזיקירט מיט'ן לעבען אַרויסגעהענדיג איז עס איהם נישט געווען קיין אונטערשיד, ער איז געווען גרייט צו געהען, ער האָט אָבער געוואוסט, אַז צוליב איהם שטעלט זאַר איין דאָס געזונד און אפשר דאָס לעבען פון זיין פאָטער.

— טאַטע, איך וועל אַריבערגעהען און וועל זיך דערוויסען וואָס דער פּריץ טוט ביי ר' מרדכי'ן אַזוי לאַנג, כ'וועל דיר באַלד קומען זאָגען.

— ניין, פישעל, ניין, זאָלסט מיך נישט אָפּ־ווענדען פון אַזאַ וויכטיגער שליחות. קיינער וועט אַ בלינדען אַלטען מאַן גאָרנישט טון, קיין ווילדע חיות פון וואַלד זענען זיי דאָך נישט... קום, פישעל פיהר מיך אַריבער צו ר' מרדכי'ן.

פישעל האָט מעהר גאָרנישט געענטפערט, ער האָט שנעל אָנגעטון דעם רב די שבת'דיגע זיי־דענע יופּעצע, אַזוי ווי ס'פאַסט ווען מ'רעדט מיט אַ פּריץ, געגעבען דעם פאָטער דעם שטעקען מיט'ן ביינערנעם קאָפּ אין האַנד אַריין, גענומען איהם אונטערן אָרים און אַרויס אין גאַס.

— רב, וואו געהט דער רב, האָט שרה די קעכין פערבראָכען די הענד, וואו געהט איהר איצט?

פישעל האָט געגעבען אַ צייכען מיט דער האַנד, אַז זי זאָל שווייגען.

— אַז מען שמועסט משוגע, האָט שרה געזאָגט צו זיך אַליין, דער יונג איז אינגאַנצען פערדרעהט געוואָרען, נעהמט אַנ'אַלטען בלינדען טאַטען און פיהרט איהם איצט אין גאַס אַריין ווען דאָס „גייעס"

איז אַזוי בייז..

דערזעהען דעם אַלטען רב מיט פישלען [...] גאַס, האָט זיך דער גאַנצער עולם אַ וואָרף [...] געבען ווי כוואַליע. אין ערשטען מאָמענט זע[...] אַלע שטיל געוואָרען, פישעל איז געגאַנגען [...] דעם קאָפּ אויפגעהויבען און נעבען איהם [...] בלינדער. וועלכער האָט געזוכט מיט דעם שטע[...] דעם וועג, זיי האָבען געהאַט איינגאַנ[...] צו געהען עטליכע צעהנדליג שריט, נאָר די [...] אַריבערצוגעהען און איידער דער גרויסער ע[...] האָט זיך בעוויזען צו אָריענטירען וואָס זיי האָ[...] צו טון איז שוין פישעל מיט דעם רב פערשוואו[...] געוואָרען אין טויער פון ר' מרדכי זאַמערפעל[...] מויער.

ערשט דעמאָלס האָט זיך דער המון אַ [...] געגעבען, אַזוי ווי ער וואָלט דערפיהלט, אַז [...] האָבען פערפאַסט א גאָר וויכטיגע געלעגענה[...] און פון אַלע זייטען האָט מען געהערט אויס[...] שרייען!

— וואָס האָט איהר איהם אַדורכגעלאָז[...] מ'האָט איהם געדאַרפט דערהרגענען? דאָס [...] ער דאָך דער יונגער ראַבין וואָס האָט געז[...] דאָס בלוט. ער האָט אויסגעפיהרט דאָס וואָס [...] קאַהאַל האָט געהייסען, די געשרייען פון [...] מאַסע איז שוין איצט נישט געווען קיין מור[...] נאָר א מין רעווען, א געהאַיל וואָס האָט אַנ[...] וואָרפען אַ מורא אויף יעדען איינציגען..

— אַלזאָ, האָט דער פּריץ געזאָגט, שוין [...] העגדיג ביי דער טיר, דו האָסט מיר, מאָרד[...] נישט וואָס צו ענטפערען אויף מיין פראַגע.

— פּריץ, האָט מרדכי זיך געבויגען אין [...] ען, ווייזענדיג דער טאָכטער, אַז זי זאָל מ[...] נישט רעדען, געוויס האָב איך אייך נישט [...] ענטפערען, דאָס ווייגען איז מיר נעהנטער ווי [...] אין דער וועלט, וואָס קען איך אייך ענטפער[...] דערויף, אַז איהר בעשולדיגט אונז יודען [...] מאָרדען מענשען און צאַפּען זייער בלוט אוי[...] פּסח, וואָס קען איך אייך דערויף ענטפערען, [...] ווייס פון גאָרנישט, איך בין אומשולדיג, איינגא[...] צען אומשולדיג...

אין דעם מאָמענט איז אין צימער אַריינגעקומ[...] דער רב מיט פישלען.

(פאָרטזעצונג קומט).

KINO PALACE

רעוואָלוציאָנס־רעדוקציע פון די פרייזן!!
לסצטער עטאַפּ פון דעמאָנסטרירן דאָס גרויסע מייסטערווערק
א. ב. הייליגע צייטען מיט

פון 4 — 6 נאָכמיטאָג
פרייזן פון די פלעצער 54 גר.
אויף די אָוונט־סעאַנסען זענען די פרייזן פון די פלעצער 80 גר.

Charlie Chaplin

אכטונג! דער פילם „היינטיגע צייטען" וועט זיך נישט בעווייזן אין קיין שום אַנדערן קינאָ אין לאָדז אין איצטיגען סעזאָן.

... די געשעהענישען אין ארץ־ישראל

גרויסע פערזאַמלונג אין דער ציוניסטישער ארגאַניזאַציע

די ציוניסטישע אָרגאַניזאַציע האָט איינגעאָר... א גרויסע פערזאַמלונג, געווידמעט די לעצטע ...געשעהענישען אין ארץ־ישראל.

...אין נאָמען פון ציוניסטישען קאָמיטעט עפענט ...די פערזאַמלונג ה׳ רעדאַקטאָר אוגער, ער דער... ...די געפאַלענע קדושים אין א״י — די זון־... ...סטעהען אַלע אויף פון די ערטער און ...זייער אָנדענקען.

...ערשטער רעדנער, אַדוו. ז. שטרויך, ...אין העברעאישע רעדע די קרבנות פון ...לעצטע געשעהענישען. „ארץ־ישראל אינה נק־ ...אלא ע״י יסורים" — די מענשען, וועלכע זענען ...אין ארץ־ישראל, זענען קרבנות פון דער ...פרייהייטס־בעוועגונג, זייער בלוט בע־ ...דאָס יודישע לאַנד און פיהרט אונז ...צו דער יודישער מלוכה.

...האַלט אַ לענגערע רעדע רעד. אוגער. ...שטעלט זיך אָפּ אויף דער פראַגע: ...אייגענטליך דאַרף מען פראָטעסטירען? ...ענגלישע פאָלק איז מיט אונז — דאָס האָט אונז ...די לעצטע דעבאַטע אין ענגלישען פאַר־ ...וועגען לעגיסלאַטיו־ראַט. יען אלע אָהן ...רעדנער האָבען זיך אַרויסגעזאָגט פאַר־ ...מיט סימפּאַטיע פאַר אונזער זאַך. געוויס ...מיר אַרויסטרעטען געגען יענע בעאַמטע ...דער ענגלישער מאַנדאַטאַר־מאַכט, וועלכע פער־ ...נישט זייער אויפגאַבע און פיהרען אַ ...ציוניסטישע פּאָליטיק, נישט אין גייסט פון ...מאַנדאַט. הויפּטזעכליך אָבער דאַרפען מיר פּראָ־ ...טעסטירען געגען זיך אַליין, געגען די אַלע פון יו־ ...דען, וועלכע האָבען נאָך נישט פערשטאַנען דעם ...פון דער שעה און נישט געהאָלפען בויען ...דאָס יודישע לאַנד. זיי זענען געשטאַנען פון דער ווייט־ טענס און איבערגעלאָזט די גאַנצע לאַסט פונ׳ם אויפבוי־ווערק און פון דער יודישער רענעסאַנס־בעוועגונג. איין טייל פון יודישען פאָלק, — אָנ־שטאָט מיטצוהעלפען דורכ׳ן ציוניזם, דורכ׳ן חלוציזם, דורך דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע, דורך דעם קרן־קימת און קרן־היסוד — צו שאַפען אַ יודישע מעהרהייט אין ארץ־ישראל. מיר דאַרפען פראָטעסטירען געגען די אַלע פונ׳ם פאָלק, וועלכע האָבען א״י געהאַלטען נאָר פאַר אַ קאָניונקטור־לאַנד צו ציהען נוצען פאַר זיך, פערגעסענדיג אָן דער גרויסער מיסיע פון אונזער נאַציאָנאַלער פרייהייטס־בעוועגונג. דער אויפבוי פון ארץ־ישראל פאָדערט גרויסע קרבנות, און קיין זאַך, קיין שום שטערונגען וועלען אונז נישט אָפּשרעקען. מיר געהען מיט זיכערע שריט אונזער גרויסען ציל ענטקעגען — ביז אָנ׳ענדגילטיגען זיג.

פרוי רעזניק האַלט אַ קורצע רעדע אין וועלכער זי רופט די יודישע פרויען מיטצוהעלפען אין דער נאַציאָנאַלער ארבייט אויף אלע געביטען און העלפען ווייטער בויען ארץ־ישראל דורך דעם יודישען נאַציאָנאַל־פאָנד און דעם קרן־היסוד.

דער לעצטער רעדט ה׳ משה לימאַן. ער טרעט אַרויס שאַרף געגען די אלע קריטיקער, וועלכע אַנשטאַט מיטצוהעלפען בויען, געפינען נור שטענ־דיג פעהלערן און זוכען אויסריידען, כדי זיך אַרויס־צודרעהען פון דער מיטאַרבייט און דער פעראַנט־וואָרטליכקייט. ער פאָדערט אויף — אַלס ענטפער אויף די געשעהענישען אין א״י — צו פערשטאַרקען די ציוניסטישע אַרבייט, צו פערדאָפּלען די טע־טיגקייט פאַר׳ן קרן־היסוד און קרן־קימת.

די פערזאַמלונג ווערט געשלאָסען מיט׳ן געזאַנג פון „התקוה".

היינט — די פייערליכע פּרעמיערע פון יודישען קלאַנג־פילם „על חטא"

דער מחבר, קאָמפּאָזיטאָר און ארטיסטען וועלען היינט אַנוועזענד זיין אין קינאָ „מיראַזש" אויף דער פּרעמיערע

שוין היינט קומט פאָר אין קינאָ „מיראַזש" (11 ליסטאָפּאַד גאַס 16) די לאַנגערוואַרטעטע פייער־ליכע פּרעמיערע פון דעם בערימטען יודישען קלאַנג־פילם „על חטא".

„על חטא" איז דער ערשטער יודישער קלאַנג־פילם, וואָס איז פּראָדוצירט געוואָרען אין פוילען און האָט אַרויסגערופען בעוואונדערונג פון דער פּרעסע און פון די בעזוכער. אומעטום, ווי דער פילם ווערט איצט דעמאָנסטרירט, אין וואַרשע, קראָקע און אַנדערע שטעט, ווערען די צושויער בעגייסטערט פון דעם אינהאַלט, רעזשי, מוזיק און פון דעם שפּי־לען פון די אַרטיסטען.

אויפ׳ן עקראַן זעהען מיר אונזערע טאַלאַנטפולע און בעליבטע יודישע בינען־קינסטלער מיט די אַראַראַט־ליבליכע דזשיגאַן און שומאַכער, וועלכע שפּילען אין דעם פילם די הויפּט־ראָלען.

צו דער היינטיגער פּרעמיערע קומען ספּעציעל קיין לאָדז דער מחבר פון פילם „על חטא", דער בעקאַנטער זשורנאַליסט י. מ. ניימאַן, דער קאָמ־פּאָזיטאָר הענעך קאָהן און די אַרטיסטען וואָס שפּי־לען אין דעם פילם. זיי וועלען אַנוועזענד זיין אויף די סעאַנסען 6 און 8 אָוונט.

די היינטיגע פייערליכע פּרעמיערע האָט אַרויס־גערופען אַ שטאַרקע פּראַאינטערעסירונג ביים לאָד־זער יודישען טעאַטער־עולם. ס׳איז דערום צו האָ־פען, אַז דער פילם וועט — אַזוי ווי אין אַנדערע שטעט — האָבען דעם פערדינטען ערפאָלג.

טעאַטער „פילהאַרמאָניע" נאַרוטאָוויטשאַ 20

וואַרשאַווער סקאַלאַ־טעאַטער

זונטאָג, דעם 10־טען מאַי (ל״ג בעומר) 9 אָוונט קומט פאָר
לטובת דעם הילפס־פערריין „תומכי אורחים"
אַ גראַנדיעזע טעאַטער־פאָרשטעלונג
געשפּילט וועט ווערען די שלאַגער־פּרעמיערע

דער קאַבאַרעט־זינגער

מיט׳ן אַנטייל פון די בעליבטע אַרטיסטען
ווערא קאָניעווסקאַ, פּאָול ברייטמאַן

אין 3 אַקטען מיט פּראָלאָג: געניירם אין די ווייטערדיגע אַנאָנסען.

בילעטען צו בעקומען אין פּראָגרעס־לאָקאַל פּעטריקאָווער 18 און אין טאָג פון דער פאָרשטעלונג בייַ דער קאַסע.

ראַיאָן־קאָנפערענץ פון „התאחדות"

...זונטאָג איז אין איגענעם לאָקאַל פאָרגעקומען ...די ראַיאָן־קאָנפערענץ פון דער פעראייניגטער ...יודישע סאָציאַליסטישער ארבייטער־פּאַרטיי ...„התאחדות" אין דער לאָדזער וואָיעוואָדזשטווע.

...קאָנפערענץ עפענט אין נאָמען פון דער לאָד־ ...„התאחדות"־פאַרטיי און אָרגאַניזיר־קאָמיטעט ...ה. בערלאַס, וועלכער בעריהרט אַ רייהע פּראָב־ ...פון אַלגעמיינעם אין ציוניסטישען לעבען, ...די לעצטע געשעהענישען אין ארץ ישר־ ...נאָכאַנד די ראָלע פון דער פּאַרטיי אינם אויפ־ ...אין א״י, און דאָס אחריות פאַר די ערפאָ־ ...פּאָזיציעס פונם גאַנצען יודענטום.

...אינם פּרעזידיום זענען געוועהלט געוואָרען די ...ה׳: פּראָפ. ב. ברעטהאָלץ פון לאָדז, ביעזשווינ־ ...פון קאַליש, פרידע פון אָפּאָטשנע, אינם סעקרע־ ...טאַריאַט: מאַליניאַק — בחושעזשין, בענטקאָווסקי ...ט. דעם ערשטען רעפעראַט איבער דעם מצב פון ...„התאחדות" פּאַרטיי אין פוילען, האַלט דער ...גענעראַלסעקרעטאַר מגר. דוד בורמאַן. דער רעפערענט ...נעמט אַרום די צייט נאָך די פעראייני־ ...גונגס־קאָנפערענץ אין פעברואַר חודש אין וואַרשאַ. ...אין קורצען שטעלט זיך אַרויס דאָס טראַגיש דער ...פּאַרטיי צייט איין בעוויזען געוואָרען צו אָרגאַניזי־ ...רען אין אויפצושטעלען עטליכע צעהנדליג נייע פאַר־ ...טיי אָרגאַניזאַציעס, און צו בעפעסטיגען די אַלטע ...דורכן צופלוס פון „גורדוניה", און אלגע־ ...האָט די פעראייניגונג פון די „התאחדות"־פאַר־ ...טייען אין פוילען, געטהאַט אַ גינסטיגען אָפּקלאַנג ...דער פּאַרטיי פעריפעריע, דאָס איז בולט אין די ...וואָס ס׳האָט געהערשט אַ גרויסע אַפּאַטיע ...ענטוזיאַזם פאַר דער פעראייניגונג, איצט ...דער מצב אויף אַזויפיל געבעסערט דאָס ...שוין לאַנג נויטיג איינצושטעלען האַוּפּט־ ...ווערטער, וועלכע זאָלען איבערוואַכען און פּלעגען די פּאַרטיי־אַרבייט, אין וועלכער די יוד. שטעטלעך נויטיגען זיך אַזוי ביים היינטיגען טאָג.

נאָכן אידעאָלאָגישען רעפעראַט פון ה׳ דר. נתן עק, איבער די אויפגאַבען פון דער התאחדות פּאַרטיי אינם לאַגער פונם אַרבייטענדען ארץ ישראל, געבען אָפּ בעריכטען פון די ערטער די ה״ה: מאַליניאַק בוים, ווינער, א. גינסבערג, כ״ן, ביעזשווינסקי, ברויי־דע, אופּטרוננער, צוואַנג, מלכה פּאַס א.א. הויבען זיך אָן די דיסקוסיעס איבער די רעפעראַטען און בעריכטען אין וועלכער ס׳נעהמט אַנטייל: ב. ברעט־האָלץ, דר. ח. בערלאַס, א. ליפעל, ל. גרינפעלד, דר. י. האַנדעל, ש. כ״ן, ג. ליכטענשטיין, דר. ז. עלענ־בערג, און מ. ראָסין פון לאָדז, מאַליניאַק פון בזשע־זשין, בוים פון זגערזש, א. גינסבערג, כ״ן, פּאַס — גלאָוונאָ, ביעזשווינסקי — קאַליש, פרוידע — אָפּאָטש־נאָ. צוואַנג — לענטשיצאַ, און די דעלעגאַטען פון זד. וואָלאַ, לאַסק און אַנדערע מקומות.

נאָך דער הפסקה ענטפערט אינם נאָמען פון צ. ק. די ה״ה: דר. ז. עלענבערג, דר. נתן עק און מגר. דוד בערמאַן וועלכע אונטערשטרייכען מיט גרויס צופרידענהייט דעם פּאָזיטיווען רעזולטאַט פון דער אָנגעשטרענגטער פּאַרטיי־אַרבייט אויף די ערטער די לעצטע חדשים בעזונדערס די גרויסע לייסטונגען פון די פּאַרטיי עסקנים און אָרגאַניזאַציעס פאַרן קרן־קימת, קרן היסוד, קרן החלוץ א.אז.וו. גענ. סעקר. מגר. ד. בערמאַן אונטערשטרייכט אין זיין ענטפער די אָפּאָנענטען, דאָס די פּאַרטיי אָרגאַניזאַציעס האָ־בען אַ אַקטיווען אַנטייל גענומען אין די מאַי־מאַני־פעסטאַציעס וועלכע זענען אָרגאַניזירט געוואָרען דורך די ליגעס פאַרן אַרבייטענדען ארץ־ישראל אין צעהנדליגער שטעט און שטעטלעך און אַזוי אַרום ציוניסטישע נעמאַכט די פּרובען פונם „בונד" אָפּצו־שוואַכען און צו פערקלענערען די בעדייטונג פונם ציוניסטישען סאָציאַליזם.

נאָך דעם ווי די דיסקוסיעס ווערען ערשעפּט און אָנגענומען אַ רייהע רעזאָלוציעס פון אידעאָישען און אָרגאַניזאַציאָנעלען כאַראַקטער, ווערט צום סוף גע־וועהלט אַ ראַיאָן־קאָמיטעט אין וועלכען ס׳זענען אַ־ריין פון לאָדז: דר. ח. בערלאַס, י. כלודניעוויטש, ג. ליכטענשטיין, מ. קאַלמאַנאָוויטש, שבין — קאַליש, פרוידע — אָפּאָטשנאָ, בוים — זגערזש.

פייערליכער ראַמען־ראָלאַן פריהמאָרגען

שבת, דעם 9־טען מאַי 10 פריה אָרדענט אין די געז. „קולטור־ליגע" אין פילהאַרמאָניע אַ פייערליכען פריהמאָרגען געווידמעט דעם 70־טען געבורטסטאָג פון גרויסען שרייבער־שטעלער ראָמען ראָלאַן, דאָס פּראָגראַם וועט בעשטיין פון אַ רעפע־ראַט פון ה׳ ב. ווירזשבאָווסקי א. ד. ט. ראָמען ראָלאַן — „דער לייכט טורעם פון אונזער צייט". רעציטאַציעס פון ראָלאַנס ווערק אויסגעפיהרט דורך דער דראַמ. סטודיע „באַגינען" אין אַ ספּעציעלע צוגעגרייטער קאָנצערט פון בערימטען פאָלקס כאָר ביי דער געז. „קולטור־ליגע" אונטער דער ליטונג פון פּראָפ. רורעק. די פרייזן זענען ביליגע.

ראַדיאָ־פּראָגראַם

מיטוואָך, דעם 6־טען מאַי

6.34 גימנאַסטיק, 6.50 פליטען, 7.20 ידיעות, 7.40 מוזיק (פליטען), 8 אוידיציע פאַר שולען, 8.10 אוידיציע פאַר פּאָבאָראָווניעס, 11.57 צייט־סיגנאַל, 12.03 ידיעות, 12.15 רעפעראַט, 1.10 הויז־ווירטשאַפט, 1.15 די פיער יאָהר־צייטען (פליטען), 3.12 לאָדזער בערזע, 3.15 עקספּאָרט, 3.20 וואַרשאָווער בערזע, 3.30 פליטען, 4 מוזיק, רעטענישען פאַר קינדער, 4.20 קאָנצערט, 5 דיסקוסיע, 5.20 קאָנצערט, 5.50 רעפעראַט, 6.05 אָפּערן־לידער, 6.30 רעפעראַט פון לאָדזער שטאָט־פּרעזידענט אינזש. גלאַזעק, 6.45 לידער (פליטען), 7.20 רעקלאַמע־קאָנצערט, 7.35 ספּאָרט, 7.45 אַקטועלער שמועס, 8 מו־זיק (פליטען), 8.45 אָוונט־ידיעות, 9 שאָפּינ׳ס שע־סונגען, 9.55 אַקטועלער שמועס, 10 לידער, 10.35 טאַנץ־מוזיק, בעת דער פויזע ידיעות און קאָמוניקאַטען, 11.30 שמועס אין דער ענגלישער שפּראַך.

האַנדעלס־עקספּרעס־צוגען

ווערען איינגעפיהרט פון 15־טען מאַי

די האַנדעלס־פערקעהר־אַפּטיילונג אין לאָדז טיילט מיט, אַז כדי צו צואיילען דאָס איבערשיקען פערשידענע לאַדונגען מיט אַ פערשנעלערטן טעמפּאָ ווערט אויף דער ליניע לאָדז־קאַליש, — קוטנאָ־טאָרן — בידגאָשטש — דאַנציג — גדיניע, איינגעפיהרט פון 15־טען מאַי ד. י. עקספּרעס האַנדעלס־צוגען. פון וואַרשע ביז גדיניע וועלען די עקספּרעס־צוגען געהען 16 שעה מיט 5 מינוט. פון גדיניע קיין וואַרשאַ 12 שעה מיט 8 מינוט. פון לאָדז קיין גדיניע 11 שעה מיט 2 מינוט. פון גדיניע קיין לאָדז 11 שעה מיט 13 מינוט.

צושניידער־קורסען

פערגאַנגענעם זונטאָג, איז פערענדיגט געוואָ־רען דער צושניידער־קורס אין לאַסק. בעטייליגט אין קורס האָבען זיך 16, געענדיגט האָבען 10. דעם עקזאַמען האָט בייגעוואוינט דיר. דעם באַיוסקי פון לאָדזער האַנדווערקער־אינסטיטוט.

פון דער האַנדווערקער־אויסשטעלונג

צוליב די פילע אַנמעלדונגען פון אויסשטעלער האָט די פערוואַלטונג און די דירעקציע בעשלאָסען, צו בויען עטליכע קאָלעקטיווע פּאַווילאָנען, וועלכע וועלען פערטיג ווערען אין משך פון 6 טעג.

די קיאָסקען און פּאַווילאָנען פון פּריוואַטע פירמעס זענען שוין פערטיג, די צוקערניע און רעסטאָ־ראַן, וועט זיך געפינען אין בנין פון זומער־טעאַטער וואָס ווערט ספּעציעל רעמאָנטירט. די ערעפנונג פון דער אויסשטעלונג קומט פאָר דעם 17־טען ד. ח. 12 פאָרמיטאָג.

פון היינט אָן געפינט זיך די דירעקציע אין סטאַשיץ פּאַרק אין פּאַווילאָן „צע" איז טעטיג פון 9 ביז 3 און פון 5 ביז 8 אוו. טעלעפאָן 188־36.

פון „וויזאָ"

היינט, מיטוואָך, 9 אין אָוונט קומט פאָר אין „וויזאָ" (פּעטריקאָווער 96), אַ געזעלשאַפטליכער טיי־אָוונט, פערבונדען מיט אַ רעפעראַט פון ד״ר י. ראָזענבלאַט א. ד. ט. „די לעצטע געשעהענישען אין א״י און אונזער אויפגאַבע אין דער איצטיגער תקופה".

איינטריט פריי — פאַר מיטגליעדער און אַרויי געפיהרטע געסט.

אונטערגעוואָרפענע קינדער

(א) אין לאָקאַל פון דער אַפּטיילונג פאַר געזעלש. שוץ (וואָלבאָרסקאַ 11) האָט מען אונטער־געוואָרפען אַ 4 חדשים׳דיג קינד — אַ מיידעלע, דאָס קינד איז אַריבערגעשיקט געוואָרען אין דערציהונגס־הויז.

* * *

(א) אויפ׳ן זעלבען אָרט איז אויך אונטער־געוואָרפען אַ יונגעלע פון 2 וואָכען.

קיין וויען
אָבפאָהר דעם 8־טען מאַי. 75 זל.

קייז וויען, בודאַפּעשט
אָבפאָהר דעם 8־טען מאַי. 112 זל.

קיין לאָנדאָן
אָבפאָהר דעם 9־טען מאַי. 390 זל.

קוראַציע־פּעסער קיין טשעכאָ־סלאָוואַקיי און עסטרייך.

אינפאָרמאַציעס און איינשרייבונגען:
Wagons Lits Cook
Piotrkowska 68.

Dr.
Wołkowyski
ציגעל־גאַס 11, טעל. 238־02
ספּעצ. פאַר טריפּער, סיפיליס און הויט־קראַנקה.
בעהאַנדלונג פון מענער־שוועכע
נעמט אָן פון 8—11 בייטאָג און 4—9 אָוונט

Doktór Z.
Henrykowski
ספּעציעל־אַרצט פאַר מענער־שוועכע, ווענערישע און הויט־קראַנקהייטען
טראַוגוטאַ 9, טעל. 262־98
נעמט אָן פון 8—11 און פון 6—9 אָוונט.
זונטאָג פון 9 פריה ביז 12.30 בייטאָג
פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע פּרייזן

קלאַנג־קינאָ־טעאַטער
ZACHĘTA
זגערזשער 26.
היינט און פאָלגענדע טעג!
ריזיגער דאָפּעלטער שלאַגער־פּראָגראַם
— I —
הערליכער מעלאָדישער פילם
די
גאָלד־זוכערינס
אין די הויפּט־ראָלען:
WARREN WILLIAM
R. KEELER, G. ROGGERS
— II —
גרויסע דראַמע פון דער העכסטער שפּאַנונג
„לעצטער סיגנאַל"
אין די הויפּט־ראָלען:
R. Barthelmess. Ch. Eylers
פערקלענערטע פרייזען!
אָנהויב 4 נאָכמ. שבת און זונטאָג 12 בייטאָג.

אונרוהען אין װאַרשאַװער אוניװערזיטעט

אויסגעהאַקט די שויבען אין „רזשעטשניק נאַראָדאָװי"

כוליגאַנישע סטודענטען שלאָגען יודען אין פּראַג

װאַרשאַ, 5 (טעלעפאָניש)

די ענדעקישע סטודענטען האָבען היינט געפּרובט אַרויסצורופען אַנטי־יודישע עקסצעסען אין דעם װאַרשאַװער אוניװערזיטעט. די יודישע און ראַדיקאַלע סטודענטען האָבען זיך ענערגיש אַקעגענגעשטעלט. די אומרוהען זענען דאַן איבערגעטראָגען געװאָרען אין דער אַטאַטאָמישער אַפּטיילונג.

אַ גרופּע כריסטליכע ראַדיקאַלע און יודישע סטודענטען זענען דאַן אַװעק צו דער רעדאַקציע פון „רזשעטשניק נאַראָדאָװי", װאו ס'זענען אויסגעהאַקט געװאָרען די שויבען. עטליכע סטודענטען זענען דאָ אַרעסטירט געװאָרען.

אין די אָװענט־שעה'ן האָבען גרופּעס כוליגאַנישע סטודענטען פּערטשעפּעט די דורכגעהענדע יודען אין פּראַג און זיי געשלאָגען מכות רצח, עס זענען פאַראַן עטליכע שװער־פאַרװאונדעטע.

װאַרשאַ, 5 (טעלעפאָניש)

דער אַקאַדעמישער סענאַט פון װאַרשעװער פּאָליטעכניקום האָט היינט אָפּגעהאַלטען אַ זיצונג װעגען די געשעהענישען אין פּאָליטעכניקום דעם 2 מאַי און האָט בעשלאָסען:

1) דערהאַלטען אין קראַפט די פאַראָרדנונג פון רעקטאָר װעגען אָפּשטעלען די לימודים און אַריבונגען.

2) שאַפען אַ קאָמיסיע פון דיסציפּלינאַרע ריכטער, אויסצופאָרשען דעם גאַנצען ענין און צושטעלען פאָרשלאָגען דעם אקאַדעמישען סענאַט.

נייע קאָנסטיטוציע אין כינא

טשאַנג-קאַי=טשעק װעט װערען פּרעזידענט

לאָנדאָן, 5 (ספּ. טעל.)

פון טאָקיאָ מעלדעט מען װעגען בעדייטענדע בעװעגונגען פון יאַפּאַנישען מיליטער אין מאַנדזשוריען. קיין דאַירען קומען טעגליך אָן נייע טראַנספּאָרטען יאַפּאַניש מיליטער, װעלכע װערען אָפּגעשיקט טיף אין מאַנדזשוריען.

לאָנדאָן, 5 (ספּ. טעל.)

די יאַפּאַנישע מאַכט האָט דערשאָסען דעם אָנפיהרער פון די מאַנדזשורישע פּאַרטיזאַנטען יוּאַדע מינאַ.

שאַנכאַי, 5 (ספּ. טעל.)

פון נאַנקין מעלדעט מען, אַז היינט װעט פאַרעפנטליכט װערען די נייע קאָנסטיטוציע. מען האַלט, אַז דער מאַרשאַלעק טשאַנג-קיי-שעק װעט אויסגעװעהלט װערען אַלס פאָרזיצער פון דער רעגירונג (רעפּובליק-פּרעזידענט).

װאַרשאַװער אָפיציעלע בערזע

דעװיזען:

בעלגיען	—	—	—	90.20
האָלאַנד	—	—	—	36,060
בערלין	—	—	—	2,12.92
דאַנציג	—	—	—	99,80
לאָנדאָן	—	—	—	26.41
ניו-יאָרק (קאַבעל)	—	—	—	531 1/8
פּראַג	—	—	—	21,97
פּאַריז	—	—	—	35.01
שװייצער=פראַנק	—	—	—	173,08

אָפיציעלע פּראָצענטיגע פּאַפּירען

ב. פּ.	—	—	—	102
3 פּראָצ. אינװעסטיציע I. פּרעמירטע				—
3 „ „ II.		—		64.50
4 „ דאָלאַרןבקע	—	—	—	47.50
7-סט.	—	—	—	62,00
5- „ װאַרשאַװער		—	—	52.75
5- „ לאָדזער			—	48.00

טעאַטער, מוזיק און פּערזענלעכעס (קאָמוניקאַטען)

„אַראַראַט" אין לאָדז

נאָך דעם גרויסען דערפאָלג אין אויסלאַנד און װאַרשאַ שפּילט „אַראַראַט" אין לאָדז דעם ערשטקלאַסיגען פּראָגראַם א. נ. „אַ װעלט מיט נסים", װעלכע געשפּילט געװאָרען אין װאַרשאַ איבער 3 חדשים. אויספערקויפטע הייזער, װי עס איז געװען פּאַראויס זעהען װערט אויך דאָ געשפּילט מיט דעם גרעסטען ערפאָלג.

פון טעאַטער „ראָזמאַיטאָשטשי"

זונטאָג דעם 10 מאַי 11.30 אינדערפריה קומט אין טעאַטער „ראָזמאַיטאָשטשי" אַ פריהמאָרגען פון מיסטישען טאַנץ פון די פּריװלינס א. זילבערשטיין, סוועז און אַ מילשטיין מיט'ן אַנטייל פון 95 שילער

טעאַטער - פאַרשטעלונג אין פילהאַרמאָניע לטובת דעם הילפס-פעראיין „תומכי אורחים"

קומענדיגען זונטאָג קומט פאָר אין פילהאַרמאָניע אַ גרויסע פאַרשטעלונג לטובת דעם הילפס-פעראיין „תומכי אורחים". געשפּילט װעט װערען די שטאַרק אויסגענומענע פּיעסע „דער קאַבאַרעט-זינגער" מיט אַרטיסטען װיערא קאַניעװסקאַ און פּאַול ברייטמאַן די הויפּט-ראָלען.

אימרע אונגאַר אין לאָדז

אַ קאָלאָסאַלע פּעראינטערעסירונג האָט אַרויסגערופען אין לאָדז די ידיעה װעגען דעם אויפטריט פון קאָנטען פּיאַניסט פון װעלט-רוהם — לאָורעאַט פון אינטערנאַציאָנאַלען קאָנקורס א. נ. פון שאָפּען — אימרע אונגאַר.

דער דאָזיגער גלענצענדער פּיאַניסט, װעלכער די פּרעסע פון דער גאַנצער װעלט שטעלט אין איין ריי מיט די בעדייטענדסטע פּיאַניסטען פון דער גאַנצער װעלט, װעט אויפטרעטען אין לאָדז מיט איין-איינציגען קאָנצערט היינט מיטװאָך דעם 6-טען מאַי 8.45 אָװענט.

פון פּוילישען טעאַטער

היינט 8.30 אָװענד װערט אין שטאָטישען פּוילישען טעאַטער געשפּילט „אינטרוז" מיט עדוואַרד זשעווסקי אין דער הויפּט-ראָל.

זאַל פילהאַרמאָניע מאָנטאָג, ד. 11 מאַי 1936 8.30 אָװענט — לאָדזער יודישער מוזיקאַליש-ליטעראַרישע געזעלשאַפט „הזמיר" — אָראַטאָריום פון ... „שמשון" — ס'נעמען אַנטייל: דער לאָדזער סימפאָנישער אָרקעסטר, p. Krokowska, C. Izygrymówna (Warszawa), ...ynwald, Elman (אַרטיסט פון דער װאַרשאַװער אָפּערע) — דירעקציע: י. זאַקס. ביים קלאַװיר: פ. פּיעטרושקע

קלאַנג-קינאָ CAPITOL זאַװאַדזקאַ 16 — היינט און פאָלגענדע טעג! „ליבעס-איבעראשונגען" — אין די הויפּט-ראָלן: Norma Shearer, Robert Montgomery — אויספיהרעדם: אַסטואַליטעטען פון A.T. — אָנהויב 4 נאָכמיטאָג, שבת און זונטאָג 12 ביי...

קליינע אַנאָנסען 1 זלאָטי אַנאָנס ביז 15 װערטער

פרייע פּאָסטען

ס'װערט געזוכט אַ טיכטיג ... בעקאַנט אין דער פּאַפּיר-בראַנזשע. װענדען זיך קאָמיענאַ 7, װ. 10 ... ביז 4 נאָכמיטאָג.

נויטיג אַ נייהער צו אַ קאָמפּ... שטעפּער. דרעװנאָװסקאַ 9, װ. 10.

Krawców-czeladników po...kuje Pogotowie Krawieckie ...rsza, Żeromskiego 91, tel. ...13.

נויטיג פון זאָפאָרט אָנ'ערשט... סיגער אַרבייטער צו דאַמען-בעש... צו ערפאַהרען ביי א. קיאָװסקי, ... קאָשטשושקי 24.

לאָקאַלען

זאָפאָרט צו פערמיטען אַ 4-פענס... דיגע שטוב אויפ'ן 1. שטאָק אויף ... ציעשקאָװער גאַס. צו ערפאַהרען ... סקאַ 35, ביי א. צוקערמאַן.

אַ שטוב פאַר אַ סובלאָקאַטאָר ... צוגעבען. פּלאַטשטאַדם 9, ביי גערש...

ספּעציעל פאַר סוחרים! מאָדערן איינגעריכטעט, בעקװעם אַ ... לעגער 1,25 זל., אַ צימער 1,50 ... לאָדז, קילינסקיעגאָ 41, אין הויף.

צו פערמיטען אַ גװעלב און אַ שטוב אין בעסטען פּונקט גלובנאַ... צו ערפאַהרען אויפן אָרט פון 8—10 ביים רזשאָנדצע.

פערשידענעס

מיר געבען גרויס פּאָלאָ-ב... טריקאָטאַזש=פאַבריק נאַרוטאָװיטש...

Pogotowie asekuracyjne אַסעקורירט אייערע װאוינונגען, ... דעס. פאַבריקען פון פייער און ... קלינגט טעלעפאָן 175-88, קאָנסקאָ...

געגען בעלוינונג! פערלוירען געװאָרען אַ טשעק אויף 113 זל. 3 װעקסלען מיט זשירא „דושענטעלמאַן" אויף אַ סומע 86.55 און צװיי װעקסלען צו 50 זלאָטעס. 1 װעקסעל אויף 100 זל. צאָהלבאַר ד. 20/8 זשירא הורטאָװניא ביעלסקאַ, 1 װעקסעל אויף 100 זל. צאָהלבאַר ד. 30/8 זשירא װילטשינסקי, 1 װעקסעל אויף 100 זל. צאָהלבאַר דעם 25/5 אויסשט. בערנשטיין, 1 װעקסעל אויף 30 זל. צאָהלבאַר דעם 25/5 אין טורעק און 1 װעקסעל אויף 50 זל. צאָהלבאַר 30/8, זשירא אײַבעשיץ. דער עהרליכער פינדער װערט געבעטען אָפּצוגעבען געגען בעלוינונג צו שליפּקאָװיטש, צעגעלניאַנאַ 21, פראָנט, 3. שטאָק.

אַ גרויסע קעלער=שטוב עלעקטרישע איינריכטונג, געאייגנעט אויף אַ פאַבריק, עװענטועל אויף אַ לאַגער פון זאָפאָרט צו פערדינגען 28 p. Strzelców Kan. Nr. 3 צו ערפאַהרען ביים װירט.

Dr. med. RACHELA LEWI קינדער-קראַנקהייטען צוריקגעקעהרט שרודמיעסקאַ 27. טעל. 142-72.

אויערען, נאָז און האַלז און לונגען-קליניק מיט בעטען פון Dr. Z. Rakowski פּיעטריקאָװער 67. טעל. 127-81 נעהמט אָן שטענדיגע קראַנקע (צװעקס אָפּעראַציע א. אַז. װ. װי אויך אַמבולאַטאָרישעס פון 9-2 און פון 4-8 אָװענט. ביי דער קליניק איז טעטיג אַ רענטגען-קאַבינעט פאַר דורכלייכטונגען און אַלערליי פאָטאָגראַפיעס

Dr. J. Herszfinkiel ספּעציאַליסט פאַר קינדער-קראַנקהייטען נעמט אָן אין דער לעטשניצע „פּאָמאָץ" (אַלעקסאַנדראָװסקאַ 1) און ביי זיך אינדערהיים זשעלאַזנאַ 8a, טעל. 111-87

Lekarz Dentysta Jakób Botwinik נעמט אָן טעגליך פון 10 ביז 3 נאָכמ. אין דער לעטשניצע „פּאָמאָץ" רוג זגערזשער און לימאַנאָװסקיעגאָ 1, טעל. 101-29 און פון 4—10 אָװענד אויף נאַרוטאָװיטשאַ 13. —:— צוגענגליכע פּרייזען.

Starszy Felczer B. JOSKOWICZ פּולנאַצנאַ 4, טעל. 141-86 נעמט אָן טעגליך פון 8—11 און 4—6 נ"מ טעגליך פּאַקען-שטעלען מיט פרישע קראַװיאַנקע.

ד"ר העללער ספּעצ. פאַר הויט און װענערישע קראַנקהייטען און מענער - שװעכע 8 טראַאוגוטאַ 8, טעל. 179-89 נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָװנט, זונטאָג פון 10—2 מיטאָג. פאַר פרויען — אַ ספּעציעלער װאַרטע-זאַל פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פּרייזען

לעטשניצע פאַר װענעריש=קראַנקע מענער - שװעכע און הויט-קראַנקהייטען פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען פּיעטריקאָװער 45 טעטיג פון 9 פריה ביז 9 אָװענד. פרויען און קינדער נעמט אָן א פרוי-דאָקטאָר פון 11-1 און פון 5-7 אָװענד. א בעראַטונג 3 זל.

Dr. med. GUSTAW KOHN געװעזענער אַסיסטענט פון דעם גינעקאָלאָגישען קליניק אין פּאַריז. ספּעצ. פאַר פרויען - קראַנקהייטען און שװאַנגערשאַפט). ספּעצ. פון היילען אונפרוכטבאַרקייט. נעהמט אָן אין לאָדז פּילסודסקיעגאָ 51, טעל. 170-03 נעהמט אָן פון 8—10 און פון 4—8 אָװענט

Dr. med. G. GERSZTAJN ספּעציאַליסט פאַר אויגען קראַנקהייטען Traugutta 12, tel. 175-10 נעהמט אָן פון 11-2 און פון 5 ביז 8.30 אָװ. אונבעמיטעלטע— לעטשניצע פּרייזען.

Dr. E. Ekkert ספּעציאַליסט פאַר װענערישע און הויט-קראַנקהייטען װאוינט יעצט אויף Pierackiego 5 (װאָלנעליצאַ) נעמט אָן פון 12—1 און פון 5.30—8 אָװ.

Dr. med. Niewiażski ספּעציאַליסט פאַר טריפּער, סיפילים און הויט - קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער - שװעכע אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40 פראָנט, 1טער שטאָק נעהמט אָן פון 8-11 און פון 5-9 אָװענט זונטאָג און יום טוב פון 9-1 נאָכמיטאָג. ספּעציעלער װאַרטע - זאַל פאַר פרויען

Dr. med. Z. DATYNER אוראָלאָג ספּעצ. פאַר נירען בלאָז און אורין-קראַנק. ZACHODNIA 59a, tel. 148-95 נעמט אָן פון 9-11 און פון 6-8 אָװענט.

װיכטיג פאַר לאָדז און פּראָװינץ קאָמיסיאָנס=לאַגער פון פערשידענע מאָדערן מעבעל נייע און גענוצטע, װי אויך היגיענישע. טאַפּעטשאַנען, האָטעקעס, מאַטראַצן אין דער פיינסטער אויספיהרונג, בעקומט איהר צו די ביליגסטע פּרייזען נור ביי א. װײַצמאַן, שענקיעװיטשאַ 6, טעל. 191-00. בפּס.: איך קויף אויך פערשידענע גענוצטע מעבעל, דיװאַנען, נייי-מאַשינען שרייב-מאַשינען, פּעלצען א.ז.װ.

Dr. med. M. GLAZER ספּעציאַליסט פאַר הויט- און װענערישע קראַנקהייטען ZACHODNIA 64, tel. 185-49. נעהמט אָן פון 12—2 מיטאָג און פון 7 ביז 8.30 אָװענד. זונטאָג און חגאות פון 10—12 בייטאָג.

הילף און רפואה פאַר ברוך=קראַנקע

(רופּטורען) אויף בויכקעל, נאַפּעל ביי מענער, פרויען און קינדער, אויך פאַר פערקרימונגען פון רוקענביין (הויקערס), פיס, שיפע פּלייצעס און שמערצהאַפטע פּלאַט-פיס. דאָס ליידען איז נישט צו פערנאַכלעסיגען, װייל די שלאָגען זענען פאַר'ן לעבען ביטער און געפעהרליך. דורך מיין מעטאָדע ערפונדענע ספּעציעלע גומי=הייל-באַנדאַזשען, װעלכע האַלטען צו די גרעסטע פערנאַכלעסיגטע געפערליכע ברוכען און בעזייטיגען ראַדיקאַל מיט גאַראַנטיע אָהן בלוטיגע אָפּעראַציע. מיין ספּעציאַליטעט איז אויך: הייל-אַפּאַראַטען און גאַרסעטען געגען אַלערליי פערקריפּלונגען, פערקרימטע פּלייצעס, פוס, הויקערס װי אויך שמערצענדע פּלאַט-פיס. פאַר אַמפּוטירטע אינװאַלידען אַמעריקאַנישע קונסט-פיס (סאָלאָן-אַרבייט). ביים אַרפּלאַזען זיך פון מאָגען, קישקעס, געבירט-מוטער, עמפּפעהל איך ספּעציעלע הייל-באַנדאַזשען לויט דעם סיסטעם פון פּראָפ. ד"ר גלענאַרד דער אמת'ער בעריהמטער איז גאַנץ פּוילען פון אוניװערזיטעטס=פּראָפעסאָרען אָנערקענט ספּעציאַליסט Ortoped NATAN RAPAPORT מיט 30-יאָהריגער פּראַקטיק אין װיען, דייטשלאַנד און לעמבערג, נעמט אָן פון 9 פריה ביז 1 בייטאָג און 3 ביז 7 אָװענד אין לאָדז, פּילסודסקיעגאָ № 23 פּערזענליכעס ערשיינען פון קראַנקע ביי מיר איז אונבעדינג נויטיג.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman